

1961.1971

## TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ

Behice BORAN  
Genel Başkan

Türkiye toplumunun en hareketli bir döneminde on yılı aşkın bir sürece aynı derecede hareketli bir yaşam geçirmiş Türkiye İşçi Partisini bir kaç sayfanın sınırları içinde inceleyip değerlendirmek mümkün değildir. Yer sınırlaması olmasa bile, Partinin tarihi ancak bilimsel metodla yapılacak araştırma ve incelemeler sonucu ortaya çıkarılabilir. Daha yaşamı sırasında, 1960 ların son yıllarına doğru Türkiye İşçi Partisi Fransa'da Duverger'in denetiminde yapılan bir devlet doktorası ve Almanya'da bir üniversite doktorası tezine konu olmuştur. Hiç kuşkusuz bundan sonra da siyasal tarihçiler 1961 - 1971 Türkiye İşçi Partisi üzerinde önemle duracaklardır.

Biz burada, 1961 - 1971 Türkiye İşçi Partisi'ne ilişkin olarak ortaya çıkmış tartışmalara, eleştirilere yol açmış sorunları ele alarak Parti'nin durumunu ana çizgileriyle açıklamaya çalışacağız. Bunlardan birincisi, TİP, işçi sınıfının partisi niteliğinde miydi, değil mi sorusudur. Türkiye İşçi Partisi'ne karşı tavrı alanlar onu küçük burjuva partisi olmakla suçlayagelmislerdir. İkincisi, TİP'in sınıfsal içeriği ve buna bağlı olarak politik çizgisinin niteliği sorunu. Verilen ideolojik mücadele 1961 - 1971 yıllarının sonlarına doğru «Milli Demokratik Devrim», «Sosyalist Devrim» sorunu biçimine büründüye de aslında tartışma ve mücadele Parti'nin işçi sınıfı hareketi niteliği ve işçi sınıfı öncüllüğü sorunu üzerindeydi.

Bu konuları açıklamaya girişmeden önce yanlış yargılara, gereksiz tartışmalara yol açan

iki noktayı belirtmek, daha doğrusu hatırlatmak yararlı olur Birincisi sorulara cevap ararken ele alınan konulara durağan (statik) açıdan bakmamaktır. Bir parti, hatta herhangi bir örgüt, bir defada oluşup son biçimini alan bir olgu değildir. Yaşayan, canlı bir varlıktır, zaman içinde değişme ve gelişme veya gerileme gösterir. Hele işçi sınıfına, halk kitlelerine ilişkin örgütler özünde toplumsal hareketlerdir.Parti, bir toplumsal hareketin, sınıf hareketinin, belirli işleyiş kuralına bağlı, bilinçli, disiplinli bir örgütlenişidir. Yapılması gereken iş, Parti hareketinin izlediği çizgiyi, bu çizginin niteliğini saptamaktır.

İşçi sınıfının sosyalizmi hedef alan partisinin nitelikleri teoride ve pratikte çoktan saptanmıştır, bilinmektedir. Ne var ki hiç bir işçi sınıfı partisi kurulduğu andan itibaren bu niteliklere tam ve olgunlaşmış biçimde sahip olmaz, olamaz. Sorun sahip olma konusunda bilinçli ve kararlı mı, bu yönde bir gelişme gösteriyor mu sorusudur.

İkinci nokta, değerlendirmelerin yalnızca soyut, genel kuramsal ilkelere, bunlara dayanarak oluşturulan «model»lere göre yapılmayacağıdır. Teorinin, ilkelerin ortaya koyduğu genel doğruları somut, özgül durum ve şartlar ışığında değerlendirmek gerekir. **Somut durumların somut tahlilli gereği de temel ilkelere** somut, verili durum hiç bir zaman istenildiği gibi elverişli değildir; daima az veya çok, güçlü veya güçsüz ölçüde engelleyici, zorlaştırıcı, elverişsiz şartlar vardır. Ama bilimsel sosyalizm bi-

limsel olduğu için her durum ve şartta yol gösterici olmak, verili ortamda nelerin yapılmasının mümkün ve doğru olacağı sorununa ışık tutmak niteliğini korur.

### TİP'in KURULUŞU ve GELİŞMESİ

Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşu ve ilk gelişme dönemi sırasında durum şuydu: Türkiye güçsüz bir sanayileşmenin ilk evresinde olduğundan işçi sınıfı nesnel ve özel durumu bakımından üst bir düzeyde değildi; yani, sayıca az —işçilerin çalışan nüfusa oranı küçük— teknik bilgi ve yetenek ve politik bilinç düzeyi düşüktü. Ama zaten böyle olmasaydı, güçlü bir sanayileşme ile güçlü bir işçi sınıfı meydana gelmiş olsaydı, bu mutlaka, çok ters üst yapı şartlarına rağmen az çok güçlü politik bir işçi sınıfı hareketi, partisi yaratmış olurdu. Tüm «Batılılaşma», «çağdaş uygarlığa ulaşma» edebiyatına rağmen bir türlü sanayileşip gelişmiş toplumlar düzeyine erişememenin yarattığı bu duruma ek ve bağlı olarak, son derece baskıcı, demokratik özgürlüklere hiç yer vermeyen bir rejim sürdürülmüştü. Bağımsızlık savaşının zaferle sona erdirilmesi ve cumhuriyetin ilanı sırasında politik iktidarı pekiştiren burjuvazi tek parti yönetimi aracılığı ile feodal üst —yapı kurumlarını ortadan kaldırmıya, sanayi ve tarıma ilişkin tedbirler alıp, bankacılığı geliştirerek, ekonomide devletçiliğe yönelerek alt yapıda kapitalistleşme sürecini geliştirmeye yöneldi. Ama demokratik özgürlüklere— fikir, vicdan, söz, yayın, kitle-



Yazımız, diğer taraf ise kabul ediyor. İşi sınıfa karşı köylülüğe ağırlık taşıyor. «mili burjuvazi» ve özellikle «ara tabakalar», küçük burjuvazinin aydınlar kesimine önem veriyor, az gelişmiş ülkelerde ve bu arada Türkiye'de devrimi bir önceki güç olabildiğince belirtiyordu. Bu görüşler daha sonra Milli Demokratik Devrim Stratejisi olarak ileri sürülen görüş ve tezlerle örtüşme arzı idi. Bu görüş ayrılığı programın girişinde Partinin niteliğini tanımlayan cümlelerin kaleme alınışında tüm kesini-liğine ile ortaya çıktı. İleri sürülen tanımlama önerileri Parti tüzüğünde verilen tanımlamalardan işçi sınıfının öncülüğü konusunda belirgin bir ayrılık gösteriyordu. Uzun tartışmalarla sonra ulaşılabildiği formülasyon kabul edildi. Kabul edilmiş tanımlama tüzüğünün ayrı değildi, ama işçi sınıfının öncülüğünü kapsıyordu.

M.D.D.'liğin ilk temsilcileri olan grup haftalık Sosyal Adalet dergisini çıkararak grupta ve yukarıda özetlediğimiz görüşleri bu dergi sayfaalarında da yansıtıyor. Program tamamlanıp 1964 Şubatında 1. Büyük Kongreye gidişinde Tüzüğün, organların en az yarısının işçi / sendika üyelerinden oluşmasını öngören maddesi büyük tartışmalara yol açtı. Tüyük Değişiklikleri komisyonunda 53. maddede işçi olan olmayan ayrımının kaldırılması önerildi, tartışıldı, reddedildi.

Ayrımın kaldırılmasında yana olanlar arasında önemli etkiyi grup başta gelerek 53. maddede organların sözü edilen oranlarda olması «gözetilir» diyor. Yani bileşim oranını, tek bir sayı farkına bile izin vermeyen mutlak bir kural olarak değil, bütününde uygulanacak bir ilke olarak getiriliyor. Ama Kongrenin ikinci günü bir sendikacı delegenin, 53. maddede hükümler pratikte gerçekleştirilemez için işçi olan olmayan ayrımına göre ayrı listelerle ayrı sandıklarda seçimi yapmayı önerisinin tartışılardan sonra kabülü 53. maddede hükümlere mutlak bir kural niteliği kazandırılıyor.

53. maddede aleyhinde İzmir Kongresinden sonra da çok şey söylenir, TIP söz konusu edildiğinde hala söyleniyor. Oysa bu madde nin uygulanmaması olumsuz yanlar da belirlenmiş de bütününde çok olumlu bir işlev gördü.

Türkiye'de işçi sınıfı ile sosyalist aydınların egemen çevrelere nasıl birbirinden ayrı tutulması, birbirinden tasvir edilmiş olduğu, sosyalizmin işçi sınıfına yeterince ulaştırılmaması, sosyalist aydınların da sosyalist pratikte yeterince tecrübe edinmemiş olması hatırlanacak olursa, 53. maddede hükümler gerekeci kolayca aydınlanır. 53. maddenin maksadı iki kesimi ayrırmak değil, organlarda birlikte çalıştırmak kaynaştırmaktır. İşçi ve emekçi üyeler «aydınlar» da sosyalist ideolojileri öğrenir, aydınlar da işçi ve emekçilerin pratik tecrübelerinden faydalanır ve her iki Parti üretilir ve disiplinli çevrelere içinde birlikte çalışıp mücadele edecek tam partili otonom nitelikli kazanırlar. Böyle bir tüyük gereği olmasaydı, Parti işi seçimlerde hep işçi olmayan «okumalar» ile seçilmiş organları oluşturması ihtimali kuvvetlendi. O takdirde her sözümlü etkiyi kaynağa, karşılıklı birbirini tanıma ve ortak çalışma ortamı meydana gelmeyecekti,

hem de Parti küçük burjuva kökenli ve sosyalistlikleri olduğu mücadelelerin sinavından geçememiş «okumalar» in tekelci yönetimi- ni gerektirir. Oysa partinin işçi sınıfına öncülük etmesi ve fiili sınıf öncülüğünü gerçekleştirilmesini bir şartı da işçi bileşimini ve örgütlenmesini istediği ayrılmadığı olmalıdır. Sosyalizm için sınıf ideolojisi ve politik hareketi olduğuna göre, sınıf kökenleri ve konumları dolayısıyla işçiler sosyalizmi kavrayamaz, benimsemeye ve mücadelesini vermeye en yakın unsurlar olduklarına göre, onların parti üyeliğine ve organlarına alınması çok önemlidir. Bunun «uyruzerim» saymasıyla uzaktan yakından bir ilişkiyi yoktur.

Öngörülen kaynağa umulduğu ölçüde gerçekleştirilmez, ama bunun sebebi, söz konusu tüyük maddesinin ayrım getirmesinden ziyade başka bir yerde aranmalıdır. Toplumda kafa ve kol emekçisi ayrımı ve aralarında bir çelişki vardır. Kol emekçisi çıkar, «aydın» karşısında bir eksiksiz duyur, «aydın» ise, eğer kişiliği örgütlü sosyalist bir mücadelelerin örsünde dövüle dövüle seçkillemiş değilse, ne kadar işçiden, emekçiden yana da olsa, «ben bilirim» üstünlük kompleksinin belirtileri gösterir. Toplumun bu çelişkinin su veya bu ölçüde parti içinde yansımaları kaçınılmazdır. Başka ülkelerin işçi sınıfı partilerinde de bu çelişki görülmüş ve görülmektedir.

Bu madde nin uygulanışında artı ve eksiler birbirini götürdüktan sonra elde kalan sonuç artıdır, olumludur. Başlangıçta ve uzun süre organların bu madde uyarınca oluşması bir hayli «pekli» (forme) bir nitelik gösteriyordu. Organların arzuolu olarak işi- ni bilmiş, işçilerin bulunduğu yerlerde diğer kol emekçilerine açık tutmak suretiyle diğer kol unsurların parti yönetimine gerekten adımlarını koymabilmelerini sağlıyor. Son dönemlerde işçi sınıflarında, sendika yönetimi ilk kademelerinden ve diğer emekçi kesimlerden gelme üyeler parti yönetimi kadrolarında gerçekten yönetici bir işlev (fonksiyon) yapmaya başlamışlardır, bu sonuç hiç değilse kısmen 53. maddenin baştan beri istenilen uygulanmış olmasındandır.

## PARTİNİN İLK ARINIŞI

Büyük kongrenin bitmesiyle ayrırlıklar ve çekişmeler bitmedi. MYK'na seçilen iki üye kurulan İki toplantısına katıldıkları sonra istifa ettiler ve söz konusu gruba katıldılar. Seçim sonuçlarında hoşnutsuz olan (seçilmeyen) diğer kimselere birlikte toplanarak İzmir Kongresinin usulüze, mualliel olduğu iddiasıyla ve olağanüstü kongreyi toplanma üzere Genel Yönetim Kurulunun bir ay içinde olağanüstü toplantıya çağrılması önerilmesi Merkez Yürütme Kuruluna 23 imzalı bir yazılı muhtıra vardılar.

Genel Yönetim Kurulu Mart ayında toplan- ları. Muhtıra sahiplerinin Parti disiplinine açkça ve ağır bir şekilde aykırı davranışları ortada imen, Kural, anlayış göstererek bir istifa yapmaya gitmediler, bu hususta görüme- yi ertelediler ve bir genel işle multradaki eleştiriyi ve suçlamalarını cevaplandırılmaması, bu üyelerin Partide çalışmaya davet edilerek kendilerini göre verilmesi kararını aldı.

Kararın yerine getirilmesi olumlu bir sonuç verdi. Bu defa 11 imza ile ikinci bir

yazıyı teksir ederek Genel Yönetim Kurulu üyelerine ve Parti örgütlerine gönderdiler. Tez ve deklorasyonlar ise hadi hesabı yoktur. Bu ikinci yazıyı imzalayıp dağıtılan hakkında arkt disiplin kovuşturması açmak kaçınılmaz olmuştu, açıldı.

İzmir'deki 1. Büyük Kongrede ve sonra- sı a süresinde olup bitenler konusunda baş- ka ilçeye ve önemli ayrıntılar var. Ana çiz- gilerimiz olsun bu konuya su maksatla de- kurluk: 1) Bu disiplin kovuşturması ve tas- fiye, uzun süre, hatta bu güne kadar, Parti yöneticilerinin sekterlikleri, kendi görüşleri- de olmalarına tahammül edemedikleri, parti işi fikir özgürlüğünü, demokrasiyi yoker- tikleri şeklinde işlendi durdu. Daha sonra MDD hizbi hakkında işlem yapılınca aynı id- dialar ihdiddetlendirilecek tekrarlardı. Böylece sok kamu oyunda Parti hakkında olumsuz bir kanı yaratılmak istendi ve bir ölçüde yaradıldı da. Oysa ortada bir sosyalist partinin de- ği, ciddi bir burjuva partisinin bile göz umamayaçak bir disiplinliçlik, bir başka- ları ve hisleşme olayı vardı ve Parti ye- netimi yine de kovuşturma ve tasfiyeye me- mek için işi niyele sonuna kadar uğra- 2) Tasfiye edilen, bir kısım kişiler de- ğildi aslında, Partisi daha ilk yıllarda sosyal- ist çizgide sapmıyaçak bir fikir akımı olan partiden tasfiye edilen. Partinin işçi sınıfı partisi niteliği, işçi sınıfı öncülüğü ilkesi ve sosyalist politik çizgisi kurtarılmış oldu.

## TIPİN PARLAMENTODA FONKSİYONU

Parti 15 milletvekiliyle Meclise girer. Parlemtentoya da burjuva iktidarı ve par- tilerin eleştirimek, sosyalist görüş açması ve önerilerini belirtmek için işi kullandı. Meclis, ülke paımdaki kamuoyu önünde yapılan bir açık oturum, bir forum niteliği taşı- yor. Meclis'in konuşmaları ne kadar kuruksa da yine radyolarda ve basında yer alıyordu. Yaık sosyal ortamın ve sınıf ayrılmaz- n olduğu Meclisteki görüşmelerde de öge- riyor ve bu Meclis görüşmelerine bu kav- ramlar ve görüşler resmen tesvil edilmiş ol- yordu. Mecliste, dar parti çekişmeleri öte- sinden ülkenin temel sorunları, özellikle ekono- mik ve yapsal sorunları tartışılır oldu. Türkiye İşçi Partisinin Meclise girmesiyle Meclis görüşmelerinin niteliğinin değiştiği bir- yazar partilerin birinin başkanı dahi Meclis- te açıklamak zorunluluğunu duyd.

## 1966 MALAJYA KONGRESİ VE SONRASI

Malayya'da yapılan 1966 2. Büyük Kon- greden önce parti içinde bir hizipleşme istan- bulu içinde uç verdi. Büyük Kongreye delega sayısını çoğaltmak üzere Büyük Kongre ola- ğanüstü toplantıya çağrıldı.

Söz konusu hizip daha belirginleşmiş olarak Malaya'da Büyük Kongreye girme- ni istedi. Bu hizip içinde, MDD'lerce olarak so- nuncak bölüme halinde ketim ve hizipleşme- başlangıcıydı. O zamanlar henüz belli bir derim stratejisi tezyile ortaya çıkmış de- ğildi. MDD görüşleri Yön Dergisindeki yazı- ları ve bu derginin Kongre dolayısıyla ve Kongre öncesi Partiyi İhşkin olarak açıklı

«artışma» kampanyasına başlamıştı. Ama bu konu kongreye gündeme alınmak öneri- siyle getirilmiş, söz alam delegelerin de yalnız birisi bu konuda yazık bir metni an- ımlayız bir şekilde okuyan okumasını ke- sip kongre delegelerinin birine satışı, olay çikti ve konuşmasında yardı kaldı. Hizbe dahil delegelerin bütün yapıtı, her vesile ile Genel Merkez, oradan gelen öneriler, hatta Büyük Kongre Başkanlık Divanına kar- sı çıkmak ve seçimler için çok yoğun kü- silmaları yürütme oldu. Malayta Kongre- sinden strateji konuşulduğunda getirilmiş ve emine buyunca açık seçik tartışılmış olsaydı, herhalde daha sonraki gelişmeler açısından Parti için çok daha yararlı olurdu.

2. Büyük Kongre seçimlerinde bu hizip de yenildi. Genel Merkez tavsiye ettiği par- tiler Genel Yönetim Kuruluna seçildiler. Ne var ki, yukarıda işaret ettiğimiz mesele- leri bütün açıklığı ile ortaya dökmüşü gere- ğince ve yeterince tartışılacak kesin sonuç- lar varılmadığı için arında olumsuz kalın- ları bıraktı, ve bilindiği gibi hizipleşme hare- keti sona ermedi. Kongre sonrasında Genel Merkez bunların çekirdeğini oluşturan kü- çük bir grubu Haysiyet Divanına verdi. Bu- nun üzerine bir kaç ilde imza toplayıp Genel Merkez protesto yazıları göndermeye baş- laıldı. Bunlar hakkında da işlem yapıldı. Hiz- bin mecvudiyeti ve mahiyeti hakkında bir- kisede bir tereddüt bırakılmayacak şekilde orta- ya çıktı.

MDD hareketi ve hizbi giderek açktan açığı Parti dışımsı ve yikimsi bir hal aldı. Ideolojik mücadele kaba kuvvet saldırganla- rına döndü. Bunun ayrıntılarını girmeyeceğiz; çok yakınlarda geçmiş olaylar olduğu için herkeske bilinmektedir.

1968 başlarından itibaren Türkiye İşçi Partisinde yeni bir huzursuzluk belirdi. Bir yandan tabanda bir hoşnutsuzluk kırıkıyor (ki biz yöneticiler buna sonradan öğren- dik) öte yandan üst kademe arasında «bir- sevler» oluyor. Genel Merkez ekli müdele- cilğini yitiren, pasif bir çizgiye giriyordu. Nihayet 1968 de sosyalizmden sapmanın açık belirtileri ortaya çıktı. Bu sapma başlıca iki noktada toplanıyordu. 1) Türkiye sosyaliz- mi'nin dünyaya ilk ve tek, söz gelirse (Newi şahına mühasır) bir sosyalizm olduğu id- diasıydı. Bu sosyalist uygulamaların «muh- telif» sosyalist, sekilde mi» formüllü ile ifade edilen niteliğinde, yerel ve ulusal işlev- lilerinden ayrılarca derceder abartılarak, sosyaliz- min tek ve evrensel bir sistem olma tezi niteliği özünden boşaltılıp boş bir söz ola- rak, sadece lafça tekrarıları hald getiriliyordu. 2) İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin ken- diğinden oluşan hareketleri, tarihsel söz- gi ve sağıduyu ları ön plana çıkarılıyor, Partinin, bilimsel sosyalizmi sınıfsal hare- kelleri ulaştırması ve bu hareketleri bilinç- len, örgütlen ve sosyalizm hareketi döndür- menin görevi İkinci plana itiliyor, hatta ih- dikatte alınıyor. Böylece, «işçi sınıfı partisi» kavramı ve olgusu reddediliyor, parti diğer burjuva partileri gibi bir parti olan durumuna indiriliyor ve işçi sınıfının sosyalist hareketi genel bir halklık hareketine dönüştürülme eğilimi gösteri- liyor. Parti içinde yeni bir ideolojik mücadele en çetin bir şekilde, bir yandan bu popülizm ve kendiliğinden işi yapmaya öbür yandan terörist hareketlere dönüşen MDD sapmasına karşı başlandı ve her iki sap-

mayı da tasfiye edinecek kadar, 4. Büyük Kongreye kadar sürdü.

MDD'lerle ideolojik mücadelesinin do- laylı bir yararı su oldu: işçi partiller «dev- rim» kavramı üzerine daha yakından göle- rek bilimsel sosyalizme devrim'in ne anla- ma geldiğini, nasıl tanımlandığını ortaya koydular; Milli Demokratik Devrim anla- mı ve içeriği üzerinde de durup tebliğler yapı- larak Türkiye'de 19. yüzyıldan bu yana oluş- turulmuş kapitalist ve demokratik devrim süreçleri değeriştirildi. Vazirlikler sonu- cunda, Türkiye'de demokratik devrim'in esas itibarıyla yapılmış olduğu, gelecek devrim as- tisinin artık sosyalist devrim olacağı idi. Sosyalist devrim tezi bir sonuç olarak orta- ya çıktı. Ne 1962 - 64 arası yeraltı tartış- malar ve görüş ayrılıkları, ne de daha son- ra MDD'lerle olan ayrılık ve tartışma Milli Demokratik Devrim - Sosyalist Devrim ayrımsından kaynaklanmadı. Ideolojik tartış- ma ve mücadelelerin kaynağı işçi sınıfının nesnel gücü, öncülüğü, «ara tabakalar» ın, küçük burjuvazinin, «mili burjuvazinin» devrim sürecindeki yeri ve işlevi, devrimin niteliği olup olmadığı, anti - emperyalist mücadele ile sosyalizm mücadelesinin bütünlüğü, anti - emperyalist mücadelelerin işte sınıf maddesini kapsayacak kapasitedeki konuları- dı.

Malayya'da MDD stratejisi tartışılmaması olmaksızın beraber Büyük Kongre parti çizgi- ninin MDD çizgisi olduğumuz aldığımız kararların niteliğiyle tesbit etmiş oldu. «Gerek politik, gerekse ekonomik bağışlmışızın son tablide sosyalizme gerçekleştirileceği» ve «Türkiye'de sosyalizm örgütlenmesi emekçi sınıfların el- birliği, birliği, cesur çalışmaları gerekeleceği» inancını belirttik anti - emperyalist mücadele ile sosyalizm için mücadele (s- nif mücadelesinin) ikil bir bütün tezi et- tiğini saptamışız.

Ondan sonraki yıllarda sosyalist devrim çizgisi daha da işlenip açıklığı kavuşturulmuş Ankara'da 1970 de yapılan 4. Büyük Kongre'de kararla bağlandı.

Gelecek devrim aşamasının sosyalist devrim aşamasına olacağı söylemek, o gün- den o devrim anına gelinceye kadar demo- kratik mücadelesinin görevini ve önemini re- detmek demek değildi ve değildir. De- Tersine, demokratik mücadele sosyalizm için mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olarak güncel, ivedi görüldü. Bu demokratik mü- cadelesinin hedefi politik düzeyde burjuva öz- gürlüklerinin tam gerçekleştirilmesi yitir- me değildi. Toplum yapısının alt ve üst yapısının her kesimini demokratikleştir- tirilmesi sosyalist demokrasidir. Söz konusu olan bu mücadele sosyalizm demokras anlayışıyla ve sosyalizmi hedef alan yürütülebilir bas- parılı olarak, sosyalist yolunun açılmasına yar- dım eder. Ama devrim söz konusu olduğun- da Türkiye'de artık burjuva demokratik devrim yaza milli (ulusal) demokratik devrim geride kalmıştır. Devrim terminolojisi ve kav- ramının bilimsel sosyalizme belirli bir ka- namı, içeriği vardır ve çok önemli, temel bir kavramdır, her ilerici, demokratik süreç için gerekli güzel kullanılmaz.

Anti - emperyalist bağışlmışlık mücadelesinin demokras ve sosyalizm mücadelesinin koparılacağı, ayrı düşünülemezceği- ni ve yürütülemezceği de aynı derecede doğrudur. Türkiye şartlarında anti - emper- yalist mücadele sınıf mücadelesini de içerir, içermekle de kalmak ön plana çıkar. Em-

peryalizm karşı mücadelesine, onunla bütün- leşmiş, ılıbrılmış politik burjuvaziye kar- şı, burjuvazinin gitmiş iktidarına ve bu iktidarı- nın iş ve dış politikasına karşı mücadeleyi gerektirir. Emperyalizmin İhketim tan anla- mıyla sökülüp atılması, toplumun emperya- list - kapitalist ilişkilerle ağı dışarı çıkartılıp tam bağımsızlığı doğrultusunda yönetilebi- lmesinin başarılabilirliği işçi anti - emperya- list mücadelelerin yukarıda tanımladığımız ni- telinde, sosyalizm maddesiyetliye kaynasma- sını, demokras mücadelesine bütünlüğüne gere- kti. Hattı, bağımsızlık - demokras - sosyalizm mücadelesi göç yanlı bir bütün olarak kavranıp yürütüldüğünde kalıcı başarılarla ulaşır.

## PARLAMENTARİZM SUÇLAMASI

1961 - 1971 Türkiye İşçi Partisi hakkın- da çok yapılmış eleştirilerin biri de parti- nin parlamentarist olduğu veya parlamen- tarizme saptığı iddiasıdır. Oysa seçimlere katılmak ve parlamentoya girmek demek baş- na «parlamentarizm» demek değildir. Se- çimlerin ve Parlamento'nun burjuvazi ve so- yyalistlere kullanılması yarıc. TIP seçimleri, propaganda faaliyetleri, parti çalışmaları, iş- çiler sosyalizminin esas ilkesi olan sınıfın- ıyın bir biçimde durmaması için kullanılır. Parlamento'yu, burjuva iktidarının ve partilerin halka karşı, egemen sınıflardan yana tutumlarını iş ve dış politikalarının kamuoyu önünde sergilediği, ülke sorunla- rına sosyalist açıdan bakışın ve bu bakış açısı- ndan önerilen çözümlerin anlatılıp açıklan- dığı; işçi ve emekçilerin tüm ezilen, sömür- lülen kitlelerin, hak ve özgürlüklerinin sa- vanuğuluğu bir forum haline getirmişti. TIP kendisinin bir sınıf partisi, işçi sınıfının par- tisi olduğunu açık ve övünçle belirtmiş, di- ğer partilerin de tüm iktidarına rağmen burjuva sınıfın partileri olduğunu vurgula- mış, hedefinin işçi sınıfların, müttefeki emek- çileri sınıtları birikte iktidara getirmek oldu- ğunu hiç bir çekingenlik belirtisi gösterme- den sürekli tekrarlamıştır. Soyut ve genel bir anti - emperyalizm anlayışı ve mücade- lesi içinde olmaları, Amerikan emperyaliz- minin baş hedefi olduğuna vura vura beür- mesi, NATO'ya, CENTO'ya karşı çıkış, NA- TO üyesiğini Türkiye için yarattığı tehli- keleri bir bir belirtmiştir. NATO, ikili an- ılgımlar, diğer konularını ilk parmak basan, tüm radyolarda halkı uyandıran duyurular, bu konuda toplantı, miting ve kampanyaları ilk başlatan TIP ömürüstü. Bütün bunlar «parla- mentarizm» suçlamasına hedef olacak davra- nış ve hareketler değildir.

Burjuva parlamentarizmine uygun tu- tum ve davranışlar 1969 genel seçimlerinde önce belhrmiş, parti için muhalefet kanadı bu- nunla mücadele etmiştir. 4. Büyük Kongre- den sonra bu sapma da ortadan kalkmıştır.

TIP'in iş ve dış saptamaları karşı verdiği mücadele «kültüre» parti hareketini işçi sını- fı için bütünlükte boşaltma işçi sınıfı öncülüğü- lü yadsıyıp hareketi küçük burjuvazinin et- kesine, yötetime sokma, işçi sınıfı hareke- tinde partinin önemini, işlevini küçümseme, hatta yadsıma eğilim ve girişimlerine karşı mücadelesidir. Türkiye'de mücadelelerin TIP başarıyla çıkmış, hareketin sınıfsal içeriğini ve niteliğini korumuştur.

Çalışanlarımızın Sosyal Sigortalar Kurumu hakkında bilgileri oldukça eksik. Eksik olmasının sorumluluğu elbet çalışanların değil. Ne kitle haberleşme organları ne de sendikalar yaygın olarak çalışanlara Sosyal Sigortalar Kurumu hakkında doğru ve tam bilgi veremekteler.

Eksik bilinenlerden birisi de S.S.K. genel kurulu, bu kurulum görev - yetki - sorumluluğudur. Bu konudaki eksikliğin kaynağını da bu noktada GENEL KURUL kavramı ile S.S.K. Genel Kurulunu ayırtmamız gerekir.

GENEL KURUL kavramı, genel olarak bir örgütün en üst ve en yetkili organı anlamına gelir. S.S.K. genel kurulu ise bu anlamda bir genel kurul değildir. Yani S.S.K. Genel Kurulu, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun en üst ve en yetkili organı değildir. Aksine her biçim yetkisi olmayan bir genel kuruldur.

S.S.K. Genel Kurulu'na bu açıdan bakılınca, genel kurul üzerinde hiç durmamak gerekir. Hedef ise, S.S.K. genel kurulu'nu gerçek anlamda GENEL KURUL'a dönüştürmek olmalıdır. Yani S.S.K. Genel Kurulu'nun Sosyal Sigortalar Kurumunun en üst ve en yetkili organı haline dönüştürülmesi demokratik hedef seçimi ve uğraş verilmelidir.

Belirlediğimiz bu nokta kısa vadede S.S.K. genel kurullarında hiç bir şey yapılamaz anlamına gelmemektedir. Bugün yazılı olduğu şekilde uygulanan yasa hükümlerini hayata geçirmek yönünde günlük mücadele verilmelidir. Bu hükümler nelerdir ve nasıl uygulanmaktadır?

4792 sayılı S.S.K. kuruluş yasasına göre, S.S.K. genel kurulu işçi - işveren ve hükümet temsilcilerinden oluşacaktır. Uygulamada işçi temsilcileri Türk - İş işveren temsilcileri ise Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu seçiyor. 31 yıldır bu iş böyle yürütülmüştür. Yasa, işçi delegelerini işlerinden seçileceğini öngörür. Yani seçim sendikalar eliyle yapılacak bile olsa, işkollarında çoğunlukta olan sendikaların bu seçimde yasa gereği. Buna göre, metal - genel - haber - lastik - kimya gibi pek çok işkolunda yetkili DISK işyeri sendikalarından delegelerin S.S.K. genel kuruluna çağırılması gerekir.

Hiç bir yetkisi bulunmamasına rağmen S.S.K. genel kuruluna katılmak görevdir. Bu görevi yerine getirmeye yukarıda önerilen yol zorlanmalı ve konuya böyle bakılmalıdır.

Gerçekle, bugün S.S.K. genel kuruluna işçi kesiminden sadece Türk - İş'in çağırılması yöneltilebilir eleştiriler karşısında hükümet sözcüleri sıkımsız durumdadır. 31 nci genel kurulda Sosyal Güvenlik Bakanı Ablum, bu eleştirilere karşı peşinen şu karşılığı verdi: «DISK'in hiçbir çağırılmadığı soruluyor. CHP dahil, bugüne kadar tüm hükümetlerin ve Bakanların yaptığı işlem bu. Biz de değişik bir şey yapmadık, aynı şeyi yaptık.»

#### BUGÜN SÖYLENİŞİ GEREKENLER

Bugün S.S.K. genel kurulu hakkında söylenmesi gerekenler, işçi sınıfının için mutlak bilimsel gerekçelerdir. Bu ise, işçilerin sosyal güvenlik kurumu görünümündeki S.S.K.'nin ne olup ne olmadığını bilmesini ile sıkı sıkıya ilişkilidir.

S.S.K., gerek kuruluş yasasına gerekse 506 sayılı yasadaki belirlenmiş kurullarla işçi sınıfının sosyal güvenliği ve umuduna eksik de olsa üstlenmiş görevindedir. Aslında ise, artan ve yoğunlaşan işçi talepleri karşısında hem bu ihtiyaçları dinlemek hem de kaynak bulmak isteyen sermaye çevrelerini rahatlatma amacı ile günün koşullarının zorluğu kıldırdı bir kuruluşur.

Yönetime iyi ayrı guruba verilmisti. İktidar temsilcileri, işveren ve işçi temsilcileri. Bu üç grup temsilcilerinin uzlaşıcı ortak görüşü S.S.K.'nin amaç ve işlevine yöneldirici olacaktır. İşbaşında işçiyi dönük bir iktidar olmayınca hükümet temsilcileri işveren temsilcilerinin bütünselmiş olması, işçi sınıfının savunucusu olmayan işçi temsilcileriyle de bu ittifaktan sağlanacağı sonucunu doğurmaktadır. Bir ittifak sağlanmasa, böylece bu tür kurulların özde finansman kaynağına dönüşmesi gerekeleştirilerek, öde yandan göstermek amaçla yönelik çalışmaların göstermelik ten öde gösterileceği kesinlikle ortaya çıkmıştır.

Bu tebiti yapınca S.S.K. Genel Kurulu hakkında bugün söyleneceler, ülke çapında da ittifak halinde bulunan ÜÇlünün genel kurullardaki görünümlerini tebit ve taşlar etmek yönünde olacaktır. Başka bir deyişle 30 milyar ve yaklaşık kurum varlığını sermayenin hizmetine en iyi biçimde sunma yolunda üç kesimin sözcüleri «ne diyebiliriz» i sergileyebilirler.

Tebit edilebilir en önemli nokta, S.S.K. sistem değişikliği konusunda üçlü ittifakin sözcülerinin birleşmiş olması.

Halen uygulanmakta olan sisteme KAPITALİZASYON deniliyor. Bu sistem şöyle işleme. Kurum, yıllık gelirlerinin bir bölümünü, ileride ödeyeceklerini karşılamak üzere biriktirir. Biriken bu fonların % 40'ını devlet tahvillerine yatırmak zorundadır. Uygulamada ise bu oran çok aşılmıştır. (% 56) toplam 15 milyar. Bir kısmı bankalarda mevduat olarak saklanır. (3 milyar) Bir kısmı gayri menkulere yatırılır. (2,5 milyar) Bir kısmı işi meskenleri kredilerine verilir. (5,2 milyar)

Aslan payı devlet tahvillerine ayrılmıştır ama tümü de dolaylı ya da dolaysız yünden sermaye sınıfının hizmetine sunulmaktadır. Ama SANAYİ BURJUVAZİSİ bu paylaşımından en az pay almaktadır. İşte «sistem değişikliği» SANAYİ kesimine kaynağın tümüne yakınını aktarmaya yöneliktir.

Geçilmek istenilen sisteme «reperitasyon» ismi verilmiş. Bu sistemin fon biriktirme yük ve var olan fonlar ile harcamaların arta kalanların tümü SANAYİ yatırımlarına yöneliyor. Kurumun yapması gereken edemeleri ise, her geçen gün sayılan artan sigortalardan elde edilen primlerle karşılanıyor.

Bu sistem şöyle yanstıldı S.S.K.'nin 31 nci genel kurulunda:

Türk - İş sözcüsü doğrudan bu sisteme geçilmesini söyledi. Hükümet sözcüsü bakan, işverenlerin prim borçlarının 3 milyara yaklaştığını, işverenlerin, sigorta primlerini kuruma yatırmayarak öz kredileri olarak kullandığını, dolayısıyla bu sistemin yada geçilmesini söyledi. Yeni sisteme geçildiğinde gerekli olan sigortalı kapsamının genişletilmesini dolaylı olarak gündeme getirenler, sigortalı olması gerekip de sigortalı yapılmayan KAKAC işçilerin ve tarım işçilerinin sigorta kapsamına alınması gereğinden söz etti.

İşveren sözcüsü ise, Kuruma borcu olanların sanayi kesiminden olmadığını vurguluyarak, kurum fonlarının işçi meskenlerine yatırılmasını kınadı.

Bütün söylenilenler aynı noktada birleşiyordu: Kurum fonları SANAYİ YATIRIMLARA yöneltilmeli. Hemen % 51'i kamu, % 49'u özel hisse sahip, yönetime ise tamamı özel kesimin elinde olan sanayi yatırımlarına.

Bu durum, «fabrikalar açıyor», «işçilere iş sahası yaratıyor» kılıfı içinde S.S.K. fonlarının daha «ceğdaş» bir yönetime, sermaye sınıfına kredi olarak verilmesi demektir.

Her iki sistemde de işçiler PATRONLARINA kredi açıyor. Bize göre sigorta tekniği açısından daha doğru olan ikinci sistemdir. Yeni sistemin işçi sınıfının ekonomik - demokratik mücadelesi açısından doğruluğu, daha doğrusu yararlılığı işletiliş biçimine bağlı. Yarı birinci bölüme gösterdiğimiz kısa dönem hedefe ulaşılar ve işçiler S.S.K. yönetime belli ölçüde söz sahibi olurlar ise, işçi sınıfının yararlılığı açısından kullanılabilir bir sistem oluşurdu.

#### SONUÇ

Sosyal Sigortalar Kurumu hakkında söyleyecek çok şey var. Çok şey oluşu işçilerin S.S.K. hakkında çok şey bilmelerinin gereğindedir.

Özetlersek, bir doktora göre 100 hastanın düşmesi, mali olanakların varlığına karşın hizmet standardının düşüklüğü; emekli aylıklarının en erken 6 ayda bağlanabilmesi; yüzbinlerce işçinin sigortalı olması gerekirken sigortalı yapılmaması ve «kakac işçi diye adlandırılması, işçiyi komut kredisi veriyoruz diye işçiden başka herkesten komut sahibi olması ve müteahhillerin varlığını; tekeli insanlık malzemesi irticilerince ve baykilerine yeni olanaklar yaratılması, kısaca işçilerin sosyal güvenliği adına yapılanları, yapılmayanları hepsi sermaye sınıfı adına, onun hesabına kurulan bir İŞLEYİŞ'in ürünüdür.

Elbette işçi sınıfının gerçek sosyal güvenliğe de, gerçek işçi güvenliği kuruluşlarında da sosyalist bir düzende kavuşacaktır. Bu doğrunun çizgisinde Sosyal Sigortalar Kurumu'nun işçi sınıfının ekonomik - demokratik mücadelesi içinde:

— S.S.K. yönetime, demokratikleştirilmesi, işverenlerin yönetime ve S.S.K.'dan uzaklaştırılması,

— S.S.K. genel kurulunun işçi sınıfının gerçekten temsil edileceği delegelerle toplanması, bu yapıda bir genel kurulun, S.S.K.'nin tüm yönetime, hareketten söz ve karar sahibi olması,

— Kurumda çalışan emekçilerin, işçi sınıfının ekonomik ve politik özeti içinde yer almalarını sağlanması,

temel konular olarak sürümlüdür.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nu işçi sınıfımızın sosyal güvenlik kuruluşuna haline dönüştürme mücadelesinde iler.

## ÖRGÜT HABERLERİ

«Partizim Meşek Yayın Organı Çark - Bazak ve İlerici Gençlik gazetesinin kuruluşu olarak toplattılması ve fiil sansürü uygulaması konusunda İzmir 1. Başbakanı Gündüz Multuay'ın basına verdiği demeçtir.»

## “BERGAMA SAVCISI BASINA SANSÜR UYGULUYOR”

Bergama C. Savcı Yardımcısı, Yönetim Kurulu Üyemiz Nizamettin DURKUN'ün polisine alınan ÇARK - BASAK ve İlerici Gençlik gazetelerine «Belki haklarında toplama kararı vardır» gerekçesiyle el koymuş ve 11 Haziran'dan beri idare etmiştir.

Hiçbir yasal gerekçe gösterilmeksizin el konulan gazetelerin idadesi için basıyordumuzda Bergama C. Savcı Yardımcısı Orhan Göksenin verdiği cevap ise basını özgürliği anlayışını ortaya koymak bakımından ilginçtir:

Savcı Yardımcısı gazetelerin idadesini istediğimize: «Ankara ve İstanbul'a yazı yazarak toplama kararı olup olmadığını sorduğunuz, henüz Çark - Bazak için cevap gelmediğini toplama kararı yoksa her iki gazetesini de birlikte vermek için İlerici Gençlik'i de baktığınızı söylemiştir.

Bu durumun fiili bir sansür uygulaması olduğunu belirtildiği verilen cevap daha da ilginçtir:

Savcı Yardımcısı: «Xuğu duyduğunuz bütün gazeteler için aynı işlemi uygulayacağımı, zaten gazetelerin günlük olduğunu için geçmesinin de pek önemli olmadığını» söylemiştir.

Hakkında hiçbir toplama kararı verilmemiş, soruşturma bile açılmamış gazetelerin bir aya varan bir süreyle tutulması FİİLİ BİR SANSÜR UYGULAMASIDIR. Savcı Yardımcısının sergilediği hukuk anlayışına göre bütün gazetelerin «Belki haklarında bir toplama kararı vardır» gerekçesiyle hergün toplatılması gibi yasa dışı bir uygulama mevrusa sayılabilmektedir.

Partizim yayını organında sunulanları sansür uygulamasına scn vermek ve diğer gazeteleri de sınırlanması anlamek için gerekli girişimler yapılacak ve ÇARK - BASAK gazetesini Savcı Yardımcısına rağmen Bergama'da patlamaya devam edecektir.

## DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİ

«Devlet Güvenlik Mahkemelerinin 1961 Anayasası'na, genel hukuk anlayışına aykırı, anti - demokratik nitelikleri üzerine oldukça duruldu, tartışıldı, kamuoyuna açıklandı. Bütün bu tebitler sonucu çıkan temel soruş: Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluşuna Anayasası'nın, mevcut hukuk düzeninin dışında ve üstüne çıkmak girişimi olduğudur. 1961 Anayasası'nda yapılan değişiklikler arasında 136. maddede Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluşuna ilişkin hükümler eklenmiş olması bu yargıyı cerhmetmez. Devlet Güvenlik Mahkemeleri 1961 Anayasası'nın demokratik özgürlükleri anlayışına, yargı birliği ilkesine aykırıdır. 1961 Anayasası'nda yapılan değişikliklerin Anayasası'nın temel ilkelere uyum olmayacağı iddia edilmiş başına ayrı bir sorundur. Bu mahkemelerin kurulması ve işleme koyulması ülkenizde birbirinden ayrı iki hukuk sistemi yaratılmıştır. Şöyle ki; birincisi, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin suç olarak niteleyip yargılda bütün fiil ve hareketleri, olayları yargılamaya yetkisinde olan ve yargıya gelmiş bulunan mahkemeler esasen vardır ve görev yapmaktadır. Başka mahkemelerin yetkisine girmeyip de açıkta kalmış olan, bunun için de Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulmasını ilzüm gösteren «suç» har yoktur. İkincisi, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yetkileri öyle genel, kapsamsı ve içerdiği belirsiz terimler tarifi edilmiştir ki, istenirse bu yetkilerin işine sokulabilecek ve Devlet Güvenlik Mahkemelerine yargılanabilecek suç yoktur. Bunun için aynı cümleciyi diyoruz ki, Devlet Güvenlik Mahkemeleri Anayasası ve mevcut hukuk düzeninin dışına ve üstüne çıkmaya girişimlidir ve bu girişimi ülkenizde ikili hukuk ve yargılamaya sistemi yaratılmıştır. Görüşümüzün konusunda Devlet Güvenlik Mahkemelerine diğer mahkemelere tannıyama üstün ve kesin bir yetki tanınması olması da bunun bir belirtisidir.

Bu niteliğiyle Devlet Güvenlik Mahkemeleri demokratik hak ve özgürlükleri işleri, işçi ve emekçi sınıfların politik ve ekonomik mücadelesi için, tüm ileric, demokratik güç ve hareketler için en büyük tehdittir. Devlet Güvenlik Mahkemeleri olanüstünü durumları için olanüstünü mahkemeler olarak, bürokratik yönetim mahkemelerinin olduğu durumlarda da sürdürebilmeleri için icat olunmuş ve bu nedenle de sıkıyönetim mahkemelerinden bile daha anti - demokratik kurumlardır.

Burjuvazi ve onun iktidarları Türkiye'de her zaman kısıtlı kalmış olan demokratik hak ve özgürlükleri Anayasası' tekarak, tekarak değiştirerek, diğer çeşitli kanunlarla anti - demokratik niteliğini artırarak daha da sınırladıkları halde istedikleri «rahata» kavuşamamışlardır. Demokratik güçleri iyice kısıtacak demir çemberi yaratıyorlardı bir türlü. Çözümü Devlet Güvenlik Mahkemelerini kurmakta gördü-

ler. Böylece, burjuvazi ve iktidarları koşturmuş ve yargılama alanında aktif-yönetim mahkemelerinden bile daha geniş kapsamlı bir araca kavuşular.

Suç diye nitelenecek bütün fiil ve hareketleri Devlet Güvenlik Mahkemelerince ele alınıp yargılanabileceği bir durum mevut olmakla birlikte, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluşu aynı işçi sınıfının politik ve ekonomik hareketini hedef almaktadır. Bu arada, diğer demokratik, ileric güçler, hareketler, örgütler de vurulmaya açık duruma gelmektedir.

Anayasa, iktidarda veya muhalefette olsunlar demokratik rejimin varzeçileme unsurları saydığı siyasi partileri diğer derneklerden ayırması, onları Anayasası güvencesine ve korumasına altına almıştır. Bunların hangi şart ve hallerde kapatılabileceğini bir Anayasa maddesi ile hükme bağlamıştır. Dernekler kanunundan ayrı olarak bir siyasi partiler kanunu çıkarılması ve bu kurullarla ve yetkileriyle uygulanacak, kayıtlarına ve yargılamaya usulleri ayrıntılı olarak tesbit edilmiştir. Oysa şimdi Devlet Güvenlik Mahkemeleri parti tüzel kişiliklerini, programlarını, parti organlarını oluşturulan parti yetkilerini yargılamak yoluna girişmiştir. «Devlet Güvenlik Mahkemeleri tüzel kişi olarak partiyi yargılamıyor, gerçek kişileri, partilerini yargılıyor» demek bir kaçamak olmakta öteye gitmez kişiler, tüzel kişisel davranışlarından ötürü değil, kişisel işlemleri için suçlanırları yargılamıyorlar. Zaten savcı seçkece yava bir siyasi partiyi yasaları aykırılığı davasıdır» diyor ve partinin programını tartışılacağına belirtiyor. Oysa bir partinin yasaları aykırılığı ve programında suç unsuru olup, olmadığı kesinlikle Anayasası mahkemesine yetkisine giren hususlardır.

Bu durumda, Anayasası'nın siyasi partilere ilişkin hükümleri ve Siyasi Partiler Kanunu işleme hale getirilmiş, fiilen ortadan kaldırılmış olmaktadır. Artık aynı hayata ilişkin olarak Anayasası düzenlen söz eminin anlamı kalmamıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri işçi sınıfının ekonomik mücadelesinde de mevut diğer kanunlara bırıkmamaktadır. İşçi - işveren ilişkileri ve işçilerin grisecekleri eylemler hemen her yünden bu mahkemelerin yetki sınırları ile sıkı sokulabilmektedir. 274 - 275 sayılı kanunları değiştirilmeden, sıkıyönetim edilmeden de işçi sınıfının ekonomik mücadelesi ve sendikal hareketi daha sıkı bir biçimde baskı altına alınmış istemektedir.

Eğemen sınıf burjuvazi ve mütefikkleri sınırdı düzenini sürdürebilmek, ellerinden geldiğince ayrı diğer oranını yükseltmek sürdürebilmek için bir baskı rejimini demir çember gibi toplama geçirmek kabarmadılar. Devlet Güvenlik Mahkemeleri bu çemberin önemli bir parçasıdır. Bu çemberi kurmak işçi sınıfının ve tüm demokratik, ileric kuruluşların, aklınları, kişilerini ileri gövdedir. Devlet Güvenlik Mahkemeleri kanununun geçirilmesi önlenmelidir.» (Genel Başkanın demecinden)

## EMEKGİ HALKIMIZA

Ülkemizde ekonomik ve politik bunalım son noktasına geldi dayandı. Dışa bağımlı kapitalizm çıkmazda. 1975 yılının dış ticaret açığı 50 milyar lira. Devlet bütçesi 1975 yılında 9 milyar açıkla kapandı. Bu açığın daha da artacağı açık görülmüştür.

Emegen sınıflar içinde düştüğü bunalımdan kurtulmanın yolu, işçi ve emekçi sınıflara daha fazla yüklenmekle buluyorlar. Bu emekçi sınıfı faşizme gidilemez.

Tüm sosyalistler, ilericiler basını altında sindirilmeye isteniyor. İlerici niteliği ile tanınan Hacıbektaş'daki baskılar, tutuklamalar, yargılamalar, memur ve öğretmen kıyımları Türkiye'de yapılan baskıların bir parçası.

Bu baskılara karşı durulması, bu baskıların kaynağını yok edilmesi, işçilerin, köylülerin ve tüm emekçilerin içinde buldukları güç koğullardan kurtulması için TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ aşağıdaki amaçlar doğrultusunda mücadele verecektir.

- Topraksız ve az topraklı köylüler için yurt çapında uygulanacak ve bedelsiz toprak dağıtımına dayanan bir toprak ve buna bağlı olarak tarım reformu yapılmalıdır.
- Ücret ve maaş gelirleri, enflasyon ve hayat pahalılığının önünde geçecek biçimde yükseltilmelidir.
- Herkesin mallı gücüne göre vergi alınmalı, vergilendirme de adalete sağlanmalı, vergi kaçakçılığı önlenmelidir.
- Emsal ve zanaatçıların, küçük ve orta işletmeler ve köylüler kooperatifleştirilerek güç yollarına kredi imkânlarını geliştirilerek ve modern araçlar, gereç kullanımı teşvik edecek tedbirler alınmalıdır.
- Memurlar dahil tüm çalışanların sendikalaşma, grev ve toplu sözleşme hakları kabul edilmelidir.
- Dış ticaret, bankalar, sigorta şirketleri devletleştirilmelidir.
- Düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne set çeken 141. ve 142. maddeler kaldırılmalıdır.
- Toplanı ve Gösteri Yürüyüşleri, Demekler, Siyasi Partiler yasaları ile diğer tüm yasaların anti - demokratik madde ve hükümleri ayıklanmalıdır.
- TRT yeniden bağımsız, özerk bir kurum haline getirilmelidir.
- NATO ve CENTO'dan çıkılmalıdır.
- ABD ile yapılan bütün ikili anlaşmalar feshedilmelidir.
- Tüm yabancı işler kaldırılmalıdır.
- Avrupa Ekonomik Topluluğu ile yapılan anlaşmalar feshedilmeli ve Ortak Pazar'a girme girişiminden vazgeçilmeli. Enerji Ajansı'ndan çıkılmalıdır.
- Askeri bloklar dışı, bağlantısız bir dış politika izlenmelidir.
- TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ, bu somut hedeflerin gerçekleştirilmesi, demokratik hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi için mücadeleyi eder.
- TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ HACIBEKTAŞ İLÇE ÖRGÜTÜ mücadelenin Hacıbektaş ilçesi parçasının gerçekleştirilmesi için kurulmuştur.

## HALKIMIZA

MC Hükümeti iş başına geldiğinden beri halkımıza yapılan baskılar gün geçtikçe artmaktadır.

Ekmeğimizin çayımıza, kibritletimizin gazyağına kadar en acil hayati ihtiyaç maddelerinin yanı sıra, tüm malların fiyatı yükselmekte, buna karşı halkımızın satın alma gücü gittikçe azalmakta ve bu zamlar, faili meçhul siyasi cinayetlerin, gençlik olaylarının arkasına gizlenerek sinisce yapılmaktadır.

MC'nin niyeti bellidir. Halkımızın dikkatini celerek zam üstüne zam yapmak ve böylece patronların kesesini çalışanların kanları, alinteleri, göçüslerini pahasına doldurmaktır.

Bunu anlatan halkımız, tüm çalışanlar, başta İŞÇİ SINIFIMIZ olmak üzere, bütün bunlara karşı çıkmakta, ve MC'nin düşürülmesi için geniş kitle direnişlerini sürdürmektedir.

Aylardır maaş ve ikramiyelerini, elbise ve ayakkabılarını almayan: 8 saat yerine 14 saat çalıştırılan, ezilen, horlanın, çocuklarına et yüzü göstermeyen Ordu Belediyesi'nin cefakâr, yiğit, şehrimizin yüzü akı temizlik işçileri,

- Sosyal haklarına kavuşabilecek için;
- Verilmeyen ücretlerini almak için;
- Çocuklarının karnını insanca ve hakça duyurabilecek, evine alını açık, başı dik dönmek için;
- Çeşitli uyarılara rağmen yasal haklarını vermeyen baskıcı işverene, İŞÇİ BİRLİĞİNİN, İŞÇİ GÜCÜNÜN ne olduğunu göstermek için GREV YAPIYORLAR.

### GREVLERİ KUTLU OLSUN

#### TÜM ÇALIŞANLAR

Davamız ortak, çilemiz derdimiz, kurtuluş yolumuz birdir. Mücadeleniz KUTSAL EMEK mücadelesidir. İşçi arkadaşlarımızın haklı direnişlerini desteklemek, onlara yardımcı olmak, haksizliğin, memleket severliğin bir gereğidir.

#### YAŞASIN İŞÇİLERİMİZİN HAKLI DİRENİŞİ

#### YAŞASIN EMEĞİ YARATANLARIN ÖRGÜTLÜ MÜCADELESİ

#### YAŞASIN SOSYALİZM

#### YAŞASIN TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ

T.I.P.  
ORDU İL ÖRGÜTÜ

## ESKİŞEHİR İL ÖRGÜTÜNÜN 1. KURULUŞ YILI KUTLANDI

Türkiye İşçi Partisi Eskişehir İl Örgütünün 24 Haziran 1976 günü birinci kuruluş yılı Partî İl Merkezimizde parti üye ve aday üyesi arkadaşlarımız tarafından kutlandı.

Kuruluş toplantısına eski döneme emeği geçmiş partili arkadaşlar ve sempozantlara da katılmışlardır. İl Sekreterinin açılış ile başlayan toplantıda Eskişehir İl Başkanımız Vedat Barançoğlu arkadaşımız, Partî çalışmalarını ve örgütlenme konusundaki bilgi vermiş bu arada partililerin özelliği ve niteliğini iyi kavramış olan üye ve aday üye arkadaşlarımızı teşekkül ederek, bu başarılarına yetinmemizi büyük başarılar elde etmek için var gücümüzle çalışmamız gerektiğini söylemiştir.

Partili arkadaşlarımız bir yıllık çalışmalarını panelarda sergilemişler ve davetli arkadaşlarımız partimizin çalışmalarını sunmuşlardır.

### AÇIKLAMA

Elinizdeki 11. sayı Çark Başak'ı içindeki konuları iki sayıya bölmek istemediğimiz için 20 sayfalık bir sayı olarak hazırlamak zorunda kaldık.

Aynı Çark Başak'ın 150 kuruş olan fiatı ile bu 20 sayfanın maliyeti karşılanamıyordu.

Bu nedenle yalnız bu sayı için Çark Başak'ın fiatı 250 kuruşa çıkarılmıştır.

Okuyucularımızın bizi anlayışla karşılayacağına eminiz. Saygılarımızla.

## DENİZLİ İL ÖRGÜTÜNDEN HABERLER

TIP Denizli İl Örgütü kurulur. Ken Basına verilen bültenin geniş bir bölümünü yayınlıyoruz.

Ülkemizde M.C. İktidarının faşizmi tirmandırma çabalarına karşın Türkiye İşçi Partisi ve sosyalist hareketi bayrağını her gün biraz daha yükseltmektedir.

Burjuvazinin işçi sınıfı ve tüm demokratik güçlere karşı giriştiği kanlı terör eylemlerinin yanı sıra sosyalist hareketi bölme çabaları da her geçen gün etkisini yitirmekte-dir.

Geçen dönem Türkiye İşçi Partisi'nin ve

öteki demokratik güçlerin on yıllık uğraşı birikim ve bilinçlenme çabalarına karşı getirilen 12 Mart dönemi kitleleri yıldıramamıştır.

Türkiye Sosyalist hareketi ve demokratik güçleri 12 Mart girişimini en kısa sürede alt etmiştir. Artık geniş işçi ve emekçi yığınların sola açılma dönemi başlamıştır.

Partimiz, TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ ilimide kurularak bu bilinçlenme ve birikimin yegane mirasçısı ve kalıcı örgütü olduğu bir kere daha göstermiştir.

Ülkemizin her yanında olduğu gibi ilimizde de Sosyalist hareketi parçalamaya girişim-

leri başarısız olamamıştır.

Türkiye İşçi sınıfı ve sosyalist hareketinin yegane umudu olan TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ her geçen gün kitlelerin içinde örgütlenmekte ve maddi bir güç haline gelmektedir. Örgütlerini ülke sahına yaymaktadır. Öncü işçileri aydınlar Partimiz saf-larında toplanmaktadır.

Selam olsun Türkiye'nin aydınlık geleceğine.

Yaşasın işçi sınıfımız ve tüm demokratik güçlerimiz.

Yaşasın Partimiz, TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ.

## TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ İŞÇİ SINIFI İNDE KÖK SALMIŞTIR

Bursa'da işçilere saldırıların ve Muammer Çetinbaşın katillerinin savunuculuğuna üstlenen gerici basını, beceriksiz yalanlarla kamuoyunu yanıltma derinine düştü. Bunun en son örneği, Bursa'daki mahalli gazetelerin birinde 8 Temmuz 1976 günü çıkan bir haberdir. Bu haber "Bursa'daki işçi olaylarını Türkiye İşçi Partisi yaratıyor" iddiasını tasımaktadır.

Tofaş'ta tetik çelen el "Resmen" belli olmuştur. Ama cinayet sebebi bellidir. Burjuvazi - Türk - İşçi sınıfı gerici, işçi sınıfının gelişen hareketini böğmeye çalışıyor. İşçi sınıfının tüm mücadelelerinde sonunda elde ettiği hak ve özgürlüklerini gasp etmeye çalışıyor. İşçi sınıfı, kazanımlarını canı ve kanı pasına savunuyor. Dün 15 - 16 Haziran'da böyle oldu. Bugün Bursa'da böyle oluyor.

Hal böyle iken, olayların yaratıcısı olarak Türkiye İşçi Partisini göstermek niye? Gerçekler, kamuoyunu yanıltamayacak kadar gün gün açığık, ellerini kollamayı salıyarak serbestçe dolayan suçluları saklamak için uydurma suçlar ve suçular yaratmak gayretleri boşunadır ve sonuç vermeyecektir. Koro halinde ölen gerici basının bütün gayretkeç çabaları bu yöne doğrulmuş, burjuvazinin ve MC'nin amaçları Türk Metal Sendikasının ve onun komandolarının ipiğli çoktan pazara çıktı. Kamuoyu şimdiki bir tek şey istiyor: katillerin yakalanmasını.

Türkiye İşçi Partili işçilerle, CHP'li ve diğer işçileri çatışıyor göstermek, işyerindeki birliği bozmaya yönelik acemice bir taktiktir. Bu oyunda sökmeyecek. İşçilerin birliği, ders almaya gelenlere cevabını verdi. İşçi sınıfı ile diğer demokratik güçleri bölme çabaları, işçi sınıfını kendi içinde de bölmeye çalışıyor. İşçiler, bu oyuna gelmeyecek kadar uyanık ve tecrübelidirler. CHP'li, TIP'lı, partilisi, partisizi bütün işçiler bugün faşist saldırılara karşı omuz omuza karşı koyuyorlar. Sendikaları Maden - İşçi dündük ayakta tutuyorlar. İşçi sınıfında, demokratik hak ve özgürlüklerin savunulmasında en başta gelen güçlenmektedir. Onun kendi içinde birliğini ve onun diğer demokratik güçlerle birliğini gözümüzün beğeni güç koruyacağı. Son olaylarda bütün anti - faşist güçler birlik konusunda bir anav verdiler ve bu snavadın yitirilen aklıyla çıktılar. Şimdi özümlüde bir miting var. Bu miting demokratik güçlerin birliğini bozmayacağına çalışanlar bu birliği yokmuş gibi göstermeye çalışırlar ve iyi cevap olacaktır.

Türkiye İşçi Partisine yapılan saldırılar kimseyi şaşırtmıyor. Çünkü, Türkiye İşçi Partisi ve üyeleri tirmanan faşizme karşı en ön safta dövüşüyor. Dövüşecek. Dost, düşman bunu böylece bilmeli.

Türkiye İşçi Partisi işçi sınıfı içinde kök salmıştır. Halkımızın kurtuluş mücadelesinin öncülleri burada dövüşüyor. İşçi sınıfının partisini kendi sınıfından, işçi sınıfından sökmek kimsenin gücünde değildir.

TIP Kdz. Ereğli İlçesi'nin Bursa İşçilerini destekleyen bildirisi.

## ARKADAŞLAR

Büyük Sermaye bilinen bir stratejiyi uygulamaya çalışıyor: Ülkü Ocakları, ülküde işçiler derneği gibi bir takım kuruluşlar aracılığı ile işçilerin ve emekçilerin yoğun olduğu yerlerde örgütlenerek, Faşizmin kitle tabanını oluşturmak istiyor. Bunun planını çok önce denendiği birarımıza ve açık açığık ilan ediyor.

Seydişehirde ortalar kana bulanlar, ikidüramın açık desteği ile yetkiyi verdiği Türk Metal - İş Sendikasına hedefi Bursa olarak gösteriyor. Seydişehirde başlatılan hareket, Tariğe ayrılmıştır. Ve son olarak da Bursa'da arkadaşlarımızı kana buladılar.

Ama kort postunuk bürümüş bir avuç sendika beslemesi eşkiya bozuntuları TOFAŞ'da lurdukları tuzga düştüler ve büyük sermayenin sahneye koyduğu senaryo ortaya çıktı. Bu senaryo, Büyük Sermayenin İŞÇİ SINIFI karşısındaki tavırlarını ve sınıflarının tarihsel özelliğini yansıtmıyor. İşbirlikçi büyük sermaye daha çok kör edilebilir işçi sınıfının altınlarına olduğu kadar kanına da kaadmektedir. Nitekim geçen hafta Sermaye alabildiğine emek sömürme istahıyla birlikte kan da içtiğini bir kez

daha vurguladı. Büyük sermayenin bu konudaki Politik saldırı gücünü Milliyetçi Cephe İktidarı oluştururken, İşçi Sınıfının bütünlüğünü parçalamaya görevini de Türk - İşçi sınıfına üstlenmektedir.

Aynı işçi Sınıfı 10 Temmuz'da Bursa'da Sermaye, M.C. ve Türk - İşçilerinin önünü bozacaktır.

İşçi sınıfı tüm köküllüklerin kaynağı olan sömürü düzenini kaldırmak ve insanca yaşama alanına kavuşmak için verdiği mücadeleyi; diğer tüm emekçi sınıfı ve tabakalarını, halk kitlelerini yürüttüğü demokratik mücadeleye beraber, onlarla birleşip kaynaşsın ve onlara öncüllük emek görevini üstlenerek İrdürür. İşçi sınıfı, sömürüden ortadan kaldırıp özgürece ve insanca yaşamak alanına kavuşup kendisini kurtardığı zaman, kendisiyle birlikte diğer tüm emekçi kitleleri de birlikte kurtaracak olur.

İşçi sınıfının gelişen bu hareketini durdurmayacağına kimsenin gücü yetmeyecektir.

Kilavuzumuz Bilimsel Sosyalizm. Silahımız Partimizdir; Yaşasın İşçi Sınıfı.



TIP. II Örgütünün miting sonunda dağıttığı bildiri.  
**GÖREV BAŞINA**

**KARDEŞLER!**  
Türk - İş'e bağlı Türk - Metal İş komandolarının TOFAŞ'da düğünü kan da kuramadı. Bizlerden biriydi kurşunlanan, yitip giden. Yitip giden başka biri ama, tutuklananlar, işten çıkarılanlar da bizlerden. TOFAŞ'tan iki arkadaşımız işerde. Fabrika girişinde ise ilan var: «tutuklu iki temsilcinin işlerine 17/2 ye göre son verilmiştir.»

Renault'tan 6 arkadaşımız da 142 den yargılanacaklar. Suçları mı? Kitaplık kurmak! Kitap okumayı suç sayıyorlar. Öte yandan da «hürriyetçi demokratik rejim var memlekette» diyorlar.

Onlara göre «hür demokratik rejim yürürlükte, ama Devlet Güvenlik Mahkemeleri kanununa yeniden çıkarılmak için yirtılıyorlar. Demokrasi diyenin, sosyalizm diyenin karışına 141 - 142'yi dikiyorlar. 274 - 275 sayılı kanunları yeniden de-ğıştirmek için tasarılar hazırlıyorlar. Ülkemizi tam bir karanlığa gömmek istiyorlar. İşçi sınıfına ve emekçi kitlelere demirden bir çember geçirmek işçi planları yapıyorlar. Güçleri yetse «Demokrasi de neymiş» diyebilecekler. Zaten kasıtlı, zaten sınırlı demokratik hak ve özgürlükleri tamamen rafa kaldıracaklar.

Hayat daha zorlaşıyor hergün. Hayat çalınıyor, iş emeği ile geçinilen için daha keçilmek daha geliyor hergün. Karşımızdakiler, sermaye sahipleri, burjuvazi işe doymak bildiren, emeği hırsırların tatmin etmenin yollarını arıyorlar. «Ne yaparım di sömürüydü daha da çoğalıyor» diyorlar. «Ücretler dondurul-maldır» diye bunun için bağırıp duruyorlar.

Devir MC devri arkadaş! Devir, büyük burjuvazinin, patronların, büyük toprak sahiplerinin devri. Devir, sömürü devri, baskı devri!

Sömürü ve baskı, işsizlik, pahalılık, işe bizim alınımızın yazgısı değil arkadaş!

Sonuna kadar süreceksiz de değil!  
Sömürü ve baskıya «Hayır!» demek, özgürlüğe, bağımsızlığa, demokrasiye ve sosyalizme doğru yal almak boynumuzun borcu. Bu yoldaki bütün engelleri aşmak işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin boynunun borcu. Bu bunu biliniz, her geçen gün daha iyi görüyor, anlıyoruz.

Dertleri işte bu arkadaş! Dertleri gelişmeyi durdurmak! Karşımıza Türk Metal olarak çıkıyor Bursa'da. Yarn binlem ne sendikası olarak da çıkıyor. Ama ipker kimin elinde? Kurşun sıkanların arkasında kimler var? Kimin hesabına iş gördüye bunlar? Kimlerin saltanatı sürsün diye yapıyor bütün bunlar?

Dert bütün sermaye sahiplerinin, bütün patronların derti arkadaş!

İleri sendikaların, DISK'in hesabını bunun için görmek istiyorlar. İşyerimizdeki birliğimizi, sendikamızdaki birliğimizi bunun için yok etmek istiyorlar. İşçilerin sosyalist bilinçlenmesinden, politik örgütlenmesinden bunun için korkuyorlar. Sosyalist mücadeleye daha aktif olarak kendi partimizde katılmamıza bunun için hazmediyorlar. Gelişmeyi bunun için durdur-mak istiyorlar.

Gelişmeyi durdurmak, yok etmek işe mümkün değil. Hızlandırmak işe bizim elimizde. Bunun için yapacak işlerimiz var. Görevlerimiz var.

Görev, işyerindeki ileri birliğimizi güçlendirmek!  
Görev, sendikalarındaki ileri birliğimizi güçlendirmek!  
Görev, sosyalist mücadeledeki gücümüzü yükseltmek!

**TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ BURSA İL ÖRGÜTÜ**

## Faşist saldırıya verilen cevap : **10 TEMMUZ BURSA MITİNGİ**

Büyük burjuvazinin ve MC iktidarının işçi sınıfına, demokratik hak ve özgürlüklere karşı yürüttüğü saldırı pervasızca sürdürülmek isteniyor. Faşist tiranlığı hızlandırmak yolunda bir taraftan Devlet Güvenlik Mahkemeleri gibi anti - demokratik yasalar meclislerden geçirilmek istenirken diğer yandan da saldırılar daha «dogrudan bir hal alıyor. Öğrencilere yönelik eli kanlı zorbalara bu kez işçi sınıfına yöneliyor ve kan döküyorlar. Terzahanalar çeşitli tertip ve provokasyonla birbirini kovuyorlar subjektif niyetleri ne olursa olsun bazı «sok grupçuklar da bu tertiplerde objektif olarak yer alıyorlar, kullanılıyorlar.

Bu girişimlerin yeni ve çöretici bir örneği Bursa'da yaşandı ve yaşıyor.

Bursa'da geliştirilen faşist saldırı ve işlenen cinayet, katiller ortada gönp dururken Maden - İş üyesi iki işyeri temsilcinin tutuklanarak işlerine son verilmesi, bunlara karşılık çıkan ertesi Bursa işçilerinin bilimsel dayanışması ve gerçekleştirilmesi eylem birliği, bmirde Maden - İş sendikasına bağlı tüdükleri içerisinde uygulanma saldırısı protesto için toplanış birakına ve 10 Temmuz mitingi, ilericiler için, demokrasiden yana olanlar ve sosyalistler için önemli sonuçları olan olaylar. Bunlardan çıkarılacak dersler var.

Daha önceleri de belirtildiği gibi, gerici burjuva iktidarları özel-likle belli işkollarındaki sendikal örgütlenmeye su veya bu yolla kont-rol altına almak isterler ve istiyorlar. Özellikle bu belirli işkollarında gelişen ileri sendikal hareketin kazanılan mevzilerden sökülüp atıl-masını, geriyeye püskürtülmesini planlıyorlar. Bu iş için işveren sendi-kaları -rapor-lar hazırlıyor, planlar yapıyorlar. İleri sendikal hare-kele beraber işçi sınıfının politik örgütlenmesinden de gelişmiş oldu-ğu yerlerin hedef olarak seçilmesi gözden kaçmıyor. Seydişehir'e, Ta-rış'e saldırılarla ve oralarından Bursa'ya yayılıyorlar. Bunu açınca kendileri liân ettiler, «Hedef Bursa» dediler.

Bursa'daki bu saldırıların belirttileri 1978 yılının ilk aylarında gö-rünmeye başlamıştı. Sadece bir kaç üyesi bulunan MİSK Şubat ayında



Bursa'da bir temsilcilik açıldı. Bursa'daki gerici basın bu aylarda DISK ve TIP aleyhinde jalana, iftiraya dayanarak bir kampanya başlatıyor ve bu faşist saldırı planında üzerine düşeni yerine getirmeye çalışıyor. DISK ve TIP aleyhine kaynatılan cadı kazan, anti - komünist edebiyata dayanarak kampanya, Türk - İş'e bağlı sendika şubelerinin yayınlarından bildirilerle, bu bildiriye yerel - basında tekrar tekrar yer vererek sürdürülüyor. DISK, özellikle TIP'ın paralelinde de bir DISK Bursa'da yok edilemeyeceği. İşçiler bu kasıtlı ve gerçeğe da-yanmayan yayımları DISK'e bağlı sendikalarından istifa etmeye zorlanıyor. Öte yandan da, ileri işçilerin sendikalar içindeki birliğini ve dayanışmasını bozacak girişimlerde bulunuluyor. Sosyal demokrat işçiler TIP'lı sosyalist işçilere karşı kıskırtılmak, işçilerin DISK içindeki ileri birliği torpillemek isteniyor. Bazı işçilerin be-lediye hoparollerinden ise «Bursa'da Tofaş ve Renault'ta «çalışacak milliyetçi işçiler aranıyor» çağrıları yapılıyor. Diğer illerden faşist militanlar teker teker Bursa'ya yerleştiriliyor, «özel kamplar» oluşturuluyor.

Kanlı saldırı ve cinayet işte böyle bir gelişmenin sonunda tez-gahlanıyor.

Ne var ki, bu saldırı ve cinayeti protesto için binlerce işçinin tek bir yumruk gibi sebre yürütüldü ve Bursa'da işçilerin tam bir dayanış-ma ve eylem birliğini gerçekleştirmeleri, çevrelemek istenen oyunların naal boşa çıkarıldığının açık bir göstergesi oldu. DISK ve TIP aleyhine yürütülen bölüldü ve birbirine düşürüldü kampanya sonuc ver-memişti. Partisi sosyalist önceli işçilerin inatlı, sabatlı çalışması, sendi-kal mücadeledeki önceli işçilerin, işçi sınıfının ekonomik mücadelesine yaklaşmaktaki doğru çizgileri oynaları bostu.



Kanlı saldırı ve cinayetten sonra olaylar artık yerel basının sınırlarını aşiyor ve «Bahallı gazetelerinin sayfaları Bursa'da olanlara yer vermeye başlıyor. Büyük gazetelelerde artık «Bursa Olayının İç-yüzünü anlatan (!) tetkikatlar yayınlamaya başlamıştı. Burjuvazinin akülü yazarlarının, muhabirlerinin, basın organlarının vardıkları so-nuca göre çetimsa, «aşırı uçlar»ın çarışmasıydı. Burjuvazinin akülü basın DISK'i bir kenara atıyor ve «aşırı uçlar»dan biri olarak TIP'ı göstererek yayını buna dayandırıyor. Yine TIP'lı sosyalist işçiler-ile sosyal demokrat işçilerin arasına nifak tohumları saçılmak isteniyor, gerçeğe dayanan sonuçları değil göndürülen istediği sonuçları çıkarıyorlar. Olayları incelemek için Bursa'ya görevli olarak gönderilen CHP milliyetçilerinden oluşan heyet bu incelemesini Maden - İş Bölge Temsilciliğine uğradıran bitirebilmeye.

Bütün bunlar neden böyle oluyor?

Durum aklı ve dost da dığınan da biliyoruz ki, Bursa'da da DISK'i DISK yapan ve DISK'in gelişmesi, güçlenmesi için en so-nu-fala ve fedakârlık mücadeleye yürütenler TIP'lı sosyalist işçilerdi. Bursa'da DISK'in yerleşmesi bu önceli işçilerin cabalarıyla olmuştuk ve da-ha sonra bu sosyalist işçiler mücadelesine TIP'lı olarak devam ediyorlardı. Ve su da biliyoruz ki, Bursa'da DISK'in gelişmesini dur-durmak en onu tasfiye etmenin yolu öncelikle TIP'lı sosyalist işçilerin etkisizleştirilmesinden, öncelikle onların tasfiye edilmesinden geçiyor-du. Bunun başarılması DISK'i Bursa'da tasfiye etme girişiminin ilk a-dımı olacaktır. Bu, yerel basının karşı propagandasıyla yürütülmek istenmişti ama sökmemişti. Şimdi aynı iş burjuvazinin kodaman yay-ın organları yapmak istiyor. Bu gerçeği bazı «solcular» da bir türlü anlamamışlardır ve dar grupçu hesapların esiri olarak sonuç itibarıyla aynı kapuya çıkacak girişimlerde bulunmaktan kendilerini aliko-yamamışlardır.

10 Temmuz mitingi bu koşullar altında gerçekleştirildi.

Türkiye İşçi Partilleri yapılıp istenenin ne olduğuna, daha ilk belirttiler ortaya çıktığında doğru olarak değerlendirmişlerdi ve baş-tan beri ona göre davrandılar. DISK'e bağlı işçilerin ileri birliğinin bütün saldırılarına ve provokasyonlarına rağmen korunmasını mücadelesinin temel ilkesi saydılar. Bu birliği ve birliğin etkinliğini bozu-cu girişimleri ve tertipleri zamanında sergileyerek diğer ileri işçi-

leri yarıyorlar ve direniyorlar. Bu miting kararından önce de böyle oldu, miting kararı alındıktan sonra da aynı anlayış çalığıdır. Bursa'da işçilerin en güçlü kitlelerini katıldığı ve diğer demokratik güçlerin de desteğini alan bir görüşe gerçekleştirilmeydi. 10 Tem-muz gösterisinin bu kapsamda gücü ve başarılı olması için Partilleri bağlı ödükları sendikalar içinde ve bu sendikaların yöneticileri ola-rak bu yönde çalışarak ileri Parti örgütleri de seferber olmuştular. Partilleri mitingle ilgili çeşitli görevliler arasında yer aldılar, gö-rev yaptılar.

10 Temmuz mitingi burjuvaziyi, gerici Türk - İş sendikalarını ve bu yönde diğer ileri işçileri tam bir cevap oldu. 30 bin kişilik gösteri, ekilen nifak tohumlarının yine sonuç vermediğini, işçilerin ileri birliğini ve gücünü bir kez daha ortaya koydu. Miting böl-gesel bir niteliğe bürünmüştü. Çevre il ve ilçelerden, İstanbul'dan Kocaeli'nden gelen işçiler, diğer demokratik kuruluşlar Bursa'lı iş-çilerle beraber yürüyorlardı. Yürüyüş güzergahı üzerinde Parti İl Merkezinin önünden geçtikten ileri işçiler duruyorlardı. İl Merkezine asılan dövizlerdeki «Yasasın DISK» ve «Faşizme Geçit Yok» sloganlarını haykırıyorlar ve «Sosyalist Türkiye» sloganı ile yürüyüşlerini devam ettiriyorlar. Miting öncesi engellenme girişimleri, bu amaçla yayılan ba-hane işçilerin mitingine zamanında katılmalarını önlemek isten-mesi, çevre illerden getirilen güvenlik görevlilerinin estirdikleri «ha-vas», gösterinin böyle görkemli ve başarılı olmasını önlemeyiştii.

Miting dağılırken Bursa İl Örgütünün «Görev Başına» isimli bil-diris dağıldı. Dağıtılan 15 bin bildiriyi işçiler birbiriyle yarışarak alıyor ve okuyor. Böyleydi ama, ertesi günü mahut basın or-ganlarına göre, «İşçiler TIP'ın bildirisini almak istememişlerdi.» Bil-diriyi alan Bursa'lı ve İstanbul'lu işçiler işe hala ceplerinde sakladık-ları bildirileri bu haberiyle okuyorlardı. Özen yine «Sıkılmıyordu. Sıkılmıyordu ama İstanbul'dan mitingte katılmak için giden ileri Gençler Derneği (İGD) üyesi bazı öğrencilerin kendilerini görevi sa-yarak bildiri dağıttığını önmek istemeleri ve miting sonrasında se-beb oldukları ve büyümesine meydan verilmemesi ölenen olaylar burjuvaziyi yine aradığı malzemeye sağlamıştı. Bir kısmı İGD'li öğ-rencinin sebep olduğu ve daha genişlemesi Partillerinin cabalarıyla ölenen bu olay mitingte katılan binlerce işçi ertesi gün gazetedin duyuyordu. Hem de kendileri işe karşılıyorlar.



Bu öğrencilerin, daha miting başlarında müdahale edilmek zo-runda kalmış davransları da olmuştuk. İstanbul'dan gelen işçilerin «Sosyalist Türkiye» sloganı ile ötobüslerden inerek yürüyüş kolu-nda ki yerlerini almalarına tahammül edilmeyerek yünü başka sloganla-ri bastırma kalkıştıklarında, yaptıkları yanlış ve gereksiz oldu-ğu kendilerine anlatılmak suretiyle mitingde yaratılmak istenen slo-gan savdıkları istendi. Stadium civarında davraca kombine bir sloganı tek başına yazan bir gözet, mitingün daha basında bir karsılığa meydan vermeden etkisizleştirilip oradan uzaklaştırılmakla, üstüne üstüne İGD'li bir kısım öğrencilerin arasından çıkarıldı ve yürüyüşün başlama yerinden Partiller tarafından uzaklaştırıldı. Par-tiller mitingto başlarındaki geçmesi için güncüler çalışıyorlardı ve mit-ingde provokasyona sebep olabilecek davranışların önlenmesini bo-zacak ve görevlilerin yerlerini terki etmelerine sebep olabilecek gi-rişimleri önlemeye görev sayıyorlardı.

Tekrarlamak gerekir ki, 10 Temmuz Bursa mitingi, faşist tirman-şa ve saldırılara karşı işçi sınıfının kararlılığını ve gücünü ortaya koyan başarılı ve görkemli bir gösteri oldu. Türkiye İşçi Partilleri, diğer yerlerde olduğu gibi Bursa'da da ufak hesapların üstünde mü-cadelecin gerektirdiği biling ve kararlılıkla davrandılar ve bundan sonra da böyle davranacaklar. Faşist tirmanşa karşı demokratik hak ve özgürlüklerin korunup daha da geliştirilmesi, toplumun demokra-tikleştirilmesi mücadelesinde bütün ileri güçlerin ve örgütlerin birlikteliğini sağlamak için çalışıyorlar ve çalışacaklar.

# SOSYALİST MÜCADELEDE ON YIL

13. Şubat. 1961

Meseleli İşçi Sendikaları Birliğine bağlı sendikaların yöneticilerinden bir grup işçi lideri Türkiye İşçi Partisi kuruluş dilekçesini İstanbul valiliğine verdi.



9. Temmuz. 1961

Bütün ilerici güçlerle birlikte T.I.P. nin de desteklediği Anayasa tasarıyı halkoyuna sunuldu ve kabul edildi.

Ekim. 1961

Millet Meclisi ve Senato seçimleri yapıldı. İnönü'nün başkanlığında bir koalisyon hükümeti kuruldu. Verilen süre içinde 15 ilde örgütlenmesini tamamlamadığı için T.I.P. seçimlere katılmadı.

Seçimden sonra İstanbul İşçi Sendikaları Birliği tarafından düzenlenen ve 100 binden fazla işçinin katıldığı Sarcahanbaş meclisi yapıldı. Sendikalaşma, grev ve toplu sözleşme hakkının kanunlaşması istendi. Bu haklar gerçekleşmediği takdirde grevlere gidileceği bildirildi.

Aralık. 1961

Basında Türk - İş Yöneticilerinin, başta S. Demiroy olmak üzere Sosyal Güvenlik Partisi isimli bir parti hazırlıkları içinde oldukları bildirildi.

Ocak. 1962

Türk - İş Yöneticileri Meclisi toplantısında yeni bir parti kurma gereğini savundu. Türk - İş başkanı Artık İşçiler kendi partilerini arzularıyla kendi temsilcilerini Meclise sokacak ve işçilerin bilgi, tökenmeyen davalarını halle çalışacak dedi. Çalısanlar partisi adı altında yeni bir parti kurma hazırlığına girişen Demiroy ve arkadaşları T.I.P. yöneticilerinin kurulumuş bir parti olan T.I.P.'ne toplandımsa önerisini reddettiler ve T.I.P.'nin ancak 1 - 2 ilde bir kaç yüz kişilik bir işçi topluluğuna yanyana getirebildiğini, ölü doğduğunu, talihize bir deneme olduğunu belirttiler. Aynı bir parti kurmanın işçi sınıfını parçalayan zararlı bir hareket olduğu görüşüne karşı çıktılar. Maksudın sadece işçileri toplamak olmadığını, bütün çalışanlara açık, kuvvetli yada kadrosuna sahip bir parti kurmak olduğunu öne sürdüler ve T.I.P.'i yürüttükleri harekete katılmaya çağdılar. T.I.P. kurucusu bazı sendikaların Ankara'daki çalgına meclisi toplantılarında birleşme için sürdürdükleri temalar sonuç vermedi.

8. Şubat. 1962

T.I.P. kurucuları, yayımladıkları bütün ve basına verdikleri yazılı demeçte, parti türünün sağladığı yetkiye dayanarak M. Ali Aybar'ın Genel Başkanlığı getirilmesini kararlaştırdıklarını açıkladılar. Ertesi gün Aybar bir basın toplantısı yaparak bu daveti kabul ettiğini bildirdi. Bu tarihten sonra çok sayıda sol eğilimli ve sosyalist aydın da partiyeye katılmaya başladı. Teşkilatlanma çalışmalarına hız verildi.

Şubat. 1962

Yeni Genel Yönetim Kurulu ve Merkez Yönetim Kurulu seçildi.

Mart. 1962

Anayasa'nın tanıdığı demokratik haklara yeni kısıtlamalar getirildi.

ren Tedbirler Kanunu için Hükümetçe yapılan çalışmalar hızlandırıldı.

Mayıs. 1962

Çalısanlar Partisi hazırlıkları devam etti. 20. Aralık 1961'de yanya başlanmasından itibaren, Çalısanlar partisi teşebbüsünü destekleyen YÖN Dergisi, 300 sendika başkanından 270'nünü bu partiye katılmaya hazır olduklarını bildirdi. Çalısanlar Partisinin İngiliz İşçi Partisine benzeyeceği ve Türk ve programının hazırlanmış olduğunu açıkladı.

Yapı işçileri ve işçiler T.I.P. Ankara Yöneticilerinden Yapı - İş Başkanı Tahir Örtük yönetime bir yürütüş yaptılar. Sayıları bir kaç bin bulan işçiler biriktirileri olarak Meclise yürüdüler ve temsilcileri aracılığıyla istediklerini bildirdiler. Yürütüş iktidar çevrelerinde büyük telaş yarattı.

T.I.P. Basın Bildirisi: Demokrasinin hakiki koruyucusu teşkilatlı halk kitleleridir. Yani emekten yana olan insan hak ve hürriyetlerinin yana olan, sosyal adalet ve güvenliğin yana olan partiler, özellikle işçi partileridir. Grev hakkına sahip sendikalar, demokratik gençlik teşekkülleri ve türlü ilerici derneklerle kurumların teşkil ettiği parti konulmuş kuvvetlerdir.

Mayıs. 1962

Türkiye Sosyalist Partisi T.I.P. ile birleşme kararı aldıldığını açıkladı.

Temmuz. 1962

MBK dönemi sırasındaki Adalet Bakanı Kemal Türkdoğan'ın Anayasaya aykırı 89 kanun tebit ediddiğini ve bunların kaldırılmasının gün meselesi olduğunu söylemesine karşılık aradan aylar geçmesine rağmen İnönü hükümetleri bu kanunların iptizlikle uygulanmaya devam ediyor.

Ağustos. 1962

T.I.P. ilerici güç birliğine çağırıldı. S. Demiroy Çalısanlar Partisinin kurulmasından vazgeçtiğini açıkladı. Çalısanlar partisini kurmak üzere teebbüse geçmişti. Bundan maksadımız sendikaların yanyanaında emekçilerin haklarını siyasi alanda da korumaktır. Fakat bir işçi Partisi kurulduğundan ve emekçilerin hakları bu teşekkül içinde korunacağından, bu teebbüsümüzden vazgeçmeyi buluyoruz. İşçi Partisinin bu bölüşüme doluraması halinde böyle bir partinin kurulmasından bahsedilmez. Çalısanlar partisi girişiminden bahsettiğimiz sonuçlanmasa işe, işe girişimin öncüler, aralarında AP - CHP koalisyonu tarafından görevlendirilen uzlaştırmacı planlamaların da bulunduğu bir grup ilerici aydınlarla bir Sosyalist Kültür Derneğinin kurulması işçi çalısanlara başlandı. Mütebbihlerin isteği üzerine, 63 T.I.P. üyesi kurucu olarak önerildi. Ancak bunlardan hiç biri son kurucular listesine alınmadı.

Ekim. 1962

T.I.P. örgütlenme çalışmaları yoğunlaşıyor. Parti, çeşitli yayın ve konuşmaları ANTI - DEMOKRATİK KANUNLAR meclisini ilgililer ve bunların kaldırılmasını yalnızca var olan hükümetten beklememek gerektiğini savunuyor.

T.I.P. üyelerinin çeşitli vesilelerle başkalarına uğramaları hıznandı. T.I.P. Karşıyaka ilçe yönetim kurulu üyelerinden bir komisizim propagandası yapmakla ilham edilerek tekkid edildi. T.I.P. Genel Başkanı bir gazetyeye verdiği demeç dolayısıyla aynı suçtan sanık olarak sorguya çekildi.

14. Kasım. 1962

T.I.P.'in düzensizliği ve Türk Devrim Ocakları ve Türkiye Öğretmenler Derneği Milli Federasyonu temsilcileri ve çabrlı bulunan yüzlerce aydın İstanbul Beyaz Saray açk oturumu saldırga uğradı. Anayasaya aykırı kanunların kaldırılması gelişen faşist hareketlerin zararına hale getirilmesi için düzenlenen toplantıya Faşistler hücum etti. Polis olaya müdahale etmedi; saldırganlar partitiler tarafından püskürtüldü. Toplantıda «Anayasamı tasmam eksiksiz uygulamam» prensibi benimsendi; 10 kişilik «Faşizme Mücadele Komitesi» kuruldu, anti - demokratik kanunların kaldırılması için bir imza kampanyası açılması kararlaştırıldı. Türk - İş Genel Sekreteri T.I.P.'ne komünistlerin suçlarını söyleyerek Partiyi itham etti.

T.I.P. Genel Yönetim Kurulu T.C. kanununun 141 - 142. maddelerinin Anayasaya aykırı olduğunu belirtti ve yayımlanan bildiriye «Anayasa çıkmazından Partiyi kimsenin çıkarmayacağı» söyledi. Gültepe parti lokalinin açılış töreni teklisi sosyalistler bir grubun saldırga uğradı. T.I.P. İstanbul Şişli binasına saldırdı. Emniyet kuvvetleri daha önceden haberi oldukları halde olaya müdahale etmediler. Parti, gerek T.I.P.'e gerekse demokratik kuruluşların Atatürk'e ilgili konferanslarına yönelen bu teavüzleri kıyanan bir bildiri yayınladı. Bu olaylar faşizmin gelişimidir. Aldanmışın, faşizm dönyanın her tarafında bu yoldan ve böyle bir sıra takip ederek iktidara gelmiştir.

Türk - İş Genel Sekreteri Halil Tunc, 141 - 142 gibi faşist hükümler «değil kaldırılmak, daha da ağırlaştırılmak» dedi. T.I.P. dışında örgütlenme teebbüsleri sürdürüldü. Vatın gazetesi yurumunda «Sosyalist Kültür Derneği, tarih gelişimi içinde yavaş, yavaş yerini bir sol eğilimli işçi partisine terkedecek. Kurulacak işçi partisinin bazı çevreleri iktideme, güven vermesi ve tehlikesiz olması da istenmektedir. - Sosyalist Kültür Derneği kurulmasının isimlendirilmesini bilhassa CHP'ye güven vermiş görülmektedir. Adları fazla kirlenmiş sözcüklerin bu parti içinde yer almaması da bir başka bakımdan teminat sayılmaktadır.» denilmekte.

Yoğun ve masraflı bir propaganda kampanyasından sonra Türk İş Ankara Tandoğan Meydanında «Komünizmi te'lin işçi olduğu belirtilen bir miting düzenledi. Bütün uğraşlara rağmen bazı sendikalar mitinge katılmadı. Miting'e dolaylı olarak T.I.P.'e çatıldı. Ve miting eratesinde T.I.P.'e karşı kampanya yoğunlaştırıldı. Parti Kurucularından bir grup sendikacı başkalarına boyun eğmeyeceklerini, bazı toplantıları ile açıkladılar. Türk - İş içinde partili sendikacılarla geriye kalanlar arasındaki ayrılıklar açıkık kazanmaya başladı.

Ocak. 1963

Tabii senatör M. Ataklı senatoda T.I.P.'e çatı ve so'la karşı özel mahkeme ve komisyonların kurulmasını istedi. T.I.P. Genel Başkanı, Ataklı'nın açıklamalarına sert bir cevap verdi.

Şubat. 1963

Bağımsız senatör N. Akınası T.I.P.'e girdi. Böylece T.I.P. geçmiş kanunlarla ilgili iptaf davası açabileceği işi konulan sürenin bitimine çok az bir zaman kala Anayasa Mahkemesinde dava açma hakkını elde etti. T.I.P. Kavel gerine Meclisi getirdi.

Mart. 1963

T.I.P. 76 kanun ve kanun maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurdu. Bu istekler arasında ölüm cezasının, Ceza Kanununun 141 ve 142. maddelerinin, demek Kurumı kısıtlayan, Grevi yasaklayan film ve senaryoların sansür kurulmasını sağlayan maddelerin; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun paralı kişilerin kefaletine tahyisini mümkün kılan; bazı durumlarda yargıç için tutuklama mecburiyeti koyan maddelerinin; Cemiyetler Kanununun siyasi partilere üyelik yaşı ile ilgili hükümlerini; Pasaport ve Basın Kanunlarının Bakanlar Kuruluna anti - demokratik yetkileri tanıyan maddelerinin; Sendikalar Kanununun sendikaların çalışma olanaklarını kısıtlayan ve uluslararası kuruluşlara üyelik iktidarını uygun bulması şartına bağlayan hükümlerinin; Seçim Kanununun seçmen yasının 21 olarak belirleyen ve partilerin seçimlere katılmaları için büyük engeller koyan maddelerinin; İş Kanununun işçi aleyhine hükümlerinin kaldırılması yer almaktadır. CHP'nin Anayasaya aykırı kanunlarla ilgili başvurması ise CHP'nin 1950'lerde hazıneye aktıran malları ile ilgili idi.

Sosyal Adalet isimli «T.I.P. üyeleri tarafından ve parti olma-yan ilerici aydınların da yardım ve dayanışması ile» bir haftalık dergi yayınlamaya başladı. Derginin finansmanı bütünüyle Partilerin yürüttüğü peşin abone kampanyasıyla sağlandı.

Mayıs. 1963

T.I.P.'in Gaziantep'te toplanan Merkez Yönetim Komitesine katılmak üzere Adanadan geçen parti yöneticileri bu şehirde bir grubun saldırga uğradı. Bu saldırgı gün sonra Gaziantep'te yapılan açık Genel Yönetim Kurulu toplantısından da devam etti. Polis olaya müdahale etmedi. Baza karşı 2 T.I.P. üyesi bir süre gözaltına alındı. Gaziantep toplantısında ilk defa olarak «Doğu ve Güneydoğu ille-rimizde daha çok Kürteç ve Arapça konuşan, alevi mezhebiden mil-yonlarca vatandaşımız» in durumu üstünde derüldü ve sorunun çok yönlülüğüne işaret edildi.

Temmuz. 1963

Sosyal Adalet, Sıkıyönetim tarafından kapatıldı.

Eylül. 1963

T.I.P. tek siyasi parti olarak ORTAK PAZARA HAYIR dedi ve yayımlanan bildiride imzalanışını bir bayram havası verilmek istenen Ortak Pazar anlaşılmaması «Parti'nin bütün varlığı ve gücü ile karşı olduğu belirtildi. Ortak Pazar... mali tekkellerin nüfuz ve hakimiyeti altında bir gömürük itihadi, bir karrel anlaşmadır. Ortak Pazar'ın amacı, sömürgeçliği yeni usullerle devam ettirmektedir denildi.

Kasım. 1963

Mahalli seçimler öncesinde T.I.P. temsilcilerinin radyo konuşmaları baskı teebbüsleri için bahane sayıldı. Zamanın Ankara sıkıyönetim komutanı «milleti bölücü konuşma yapanlar hakkında ko-şuşturma açılacağı» ni açıkladı. İşçileri Bakani T.I.P.'in konuşmalarının Yüksek Seçim Kurulunun tebit ettiği kanunlara aykırı olduğunu iddia etti. Başlı büyük gazeteleir «T.I.P.'in kapatılması muhtemel-yollu manşetler attılar. Yüksek Seçim Kurulunun radyo seçim konuşmaları banlırına el koydu. T.I.P. adına yayımlanmış konular için tahkikat açılacağı söylenileri yapılmak istendi. Bütün bunlara rağmen, 9 il ve 9 ilin 31 ilçesinde seçime katıldı ve 36.000 oy aldı.

Ocak. 1964

Seçimden sonra, özellikle radyo konuşmalarının etkisiyle örgütlenme kampanyası büyük bir hız kazandı. T.I.P. 16 ilde kurultuşunu kısmen merkezden de olsa tamamladı.

Şubat. 1964

T.I.P.'in ilk Büyük Kongresi İzmir'de toplandı. Hazırlanan program taslağı tartışılarak bu kongrede seçkinli aldı. Programın girişinde şu görüşlere yer verildi :

Halkımızın yüz yıllardır süregelen yokluğu, ancak emekçi halkımızın iktidara geçerek gerçekli köklü reformları gerçekleştirilmesi sonunda ortadan kalkacaktır. Bunun için bütün emekçilerin ve emek-ten yana olanların hızla teşkilatlanarak, bağımsız bir siyasi kuvvet haline gelmeleri şarttır.

Kişiler olarak herbirimiz insanca yaşama şartlarına kavuşmamız, toplum olarak ileri bir öke duruşuna gelmemize bağlıdır... Halkın emeşile yaratığı bütün zenginlik ve değerlerin kendisine ait olduğunu bilmesinden gelen pekvli ve inanlı çabası sağlanmadıkça, ekonomik ve sosyal ilerleme, bağımsızlık içinde kalkınma gerçekleştire- bilmeyiz. Bu temel şart yerine getirilmeden halkın adına atılan adımlar, bu adımı aratılmı olmayan ölüştür fedakarlıklara, halkın sonuz ızdırıplarına yol açar.

Türkiye İşçi Partisi, Türk işçi sınıfının ve onun tarihi, bilime dayanan demokratik öncülüğü etrafında toplanmış, enunla kader birliğinin bilinc ve mutluluğuna varmış toplumcu aydınlarla uğralan, topraksız ve aç topraklı köylülerin, zanaatkarların, küçük es-erlerin, aykırı ve öçrellerinin, dar gelirli kesbi meslek sahiplerinin, kıtasız emeşile yayan bütün yurttaşların serben yolundan iktidara yürüyen siyasi teşkilatdır.

Türkiye İşçi Partisi, yurt ve dünya olaylarını Türk işçi sınıfı ve emekçi yığımları açısından değerlendiren; onların menfaatlerini savunur; hak ve hürriyetlerinin gerçekleştirilmesi için mücadele eder; yani Türk ulusunun bütününün hakları, hürriyetleri ve yüksek menfaatleri için mücadeleye eder. Çünkü ulusun bütün çözümlüğüne meydana getirer emekçi halk yığımları bütün zenginliklerin, bütün de-ğerlerin gerekçesi vardır, sosyal gelişimin biricik itici kuvveti ve bu gelişimin ayrı yükünü taşıyıcıdır. Bundan dolayı emekçi halk yığımlarının hakları, hürriyetleri ve menfaatleri için mücadele et- mek, gerekçe, Türk ulusunun bütününün hakları, hürriyetleri ve menfaatleri ve menfaati için mücadeleye emektir.







T.T.P. Zeytinburnu İlçe merkezi, önceden kalkıtılmış bir grup tarafından basıldı.

Diş basında Türkiye'de bir sağ askeri darbe beklendili bildiriliyor.

T.T.P., Genel Yönetim Kurulu toplantısında, Büyük Kongreye sunulacak raporun, Genel Başkan'ın bir süredirbeni ısrarla yinediliği, "güleriylü, insancil sosyalizm" deyiminde somutlaşan görüü doğrultusunda hazırlanmasını isteyen önege, daha önce karşı olduklarını belirten ve oylama sırasında, izimli olarak hak bulunmalarının dışında 4 karşı oya karşı 8 oy aldı. Büyük çoğunluk çekimser kaldı.

T.T.P., Merkez Yürütme Kurulu'nda, Kurul'un 3 üyesi Genel Başkan görüşlerini eleştirildi ve verdikleri ortak öyümle ile, Örgüt'te dalgalanmalara yolaçan bu görüşler yerine T.T.P.'in resmi görüşünün İkinci Büyük Kongre kararları arasında tanımlanan sosyalizm görüşünden ibret olduğunun bir "bildiri" ile yayımlanması istidiler. İstekleri Genel Başkanın şahsını hedef aldığı iddiasıyla reddedildi.

Ekim. 1968

T.T.P. Genel Yönetim Kurulu, Genel Başkan tarafından olağanüstü toplantıya çağırıldı. Dört gün süren müzakerelerden sonra, Genel Başkan istifaya etti. Kurul, çoğunluğu Genel Başkanı destekleyen bir "bildiri" yi kabul etti; istifaya geri alındı.

Kasım. 1968

T.T.P.'in 3. Büyük Kongresi Ankara'da yapıldı. Kongrede parti için anlaşmazlıklar görüldü. Yapılan seçimlerde Genel Başkanı karşı çıkanlar azınlıkta kaldılar. Bu gruptan ancak iki kişi asil üye olarak Genel Yönetim Kurulu'na girdi.

Aralık. 1968

T.T.P. Ankara il kongresine sunulan çalışma raporunda partinin emekçiler ve özellikle işçiler arasında çok daha sağlam kökler salması için örgütlenmede izlenmesi gerekli yol üzerinde duruldu. Artık her nasıl olursa olsun mülkaka örgütler kurmak sökonusu edilmemelidir. Artık sağlan, yöresinde etkili ve bilinçli kişilerle örgütler kurmak gerekmektedir, denildi.

Olağan Kongrede Parti için anlaşmazlığa çözümlenmemesi ve karşı gruptaki üyelerin Parti'den çıkarılmaları hazırlıkları üzerine yeteri sağda delegenin teklifi ile olağanüstü kongre toplandı.

Ocak. 1969

T.T.P. Olağanüstü Kongresinde komünizm propagandası yapıldığı iddiasıyla Cumhuriyet başsavcılığına başvuruldu. İşçileri, Adalete ve İşçileri Bakanlıklarının ve MİT'in raporlarını incelemesi ile T.T.P. hakkında Anayasa Mahkemesine gidilmesine gerek olmadığı sonucuna varıldı.

Olağanüstü Kongrenin kabul ettiği kararlar Genel Başkanına karşı çıkarılan görüşleri doğrultusunda oldu. Yapılan seçimlerde karşı grup 41 kişilik Genel Yönetim Kurulu'nda 11 üyelik ve yedek üyelikleri elde etti. MDD'ciler ise pekaz oy aldılar.

T.T.P. Göleük İlçe merkezi taşlandı, daha sonra benzin dökülerek ateşe yerildi.

T.T.P. temsilcileri son işçi grevleri ve kanuni protesto hareketleri arasında polis tutumuna eleştirildi. Ve dayak olaylarını protesto ettiler.

Eylül. 1969

T.T.P. seçim bildirisinde, Parti'nin, tam bağımsızlığı bütün meselelerin çözümlü için şart saydığı, Anayasa'da tanıman hak ve hürriyetlerden bütün vartıştağları istasam yararlanmasını için mücadele edileceği, T.T.P.'in NATO'ya, CENTO'ya, İkili anlaşmalara ve Ortak Pazarla kesinlikle karşı olduğu belirtildi.

Ekim. 1969

Kastamonu - Tosya ilçesinde düzenlenen açık hava toplantısı saldırıya uğradı. T.T.P. üyeleri dövüldü.

Ekim. 1969 seçimlerinde T.T.P. oyları % 37 oranında düştü.

T.T.P. adayları 238.741 oy aldılar.

T.T.P. Çarşamba İlçe binası seçim gecesi bombayla havaya uçuruldu.

(Kasım. 1969

Genel Yönetim Kurulu'nun, seçimden sonraki ilk toplantısında Genel Başkan Mehmet Ali Aybar başkanlıkta çekildi. Mehmet Ali Arslan Genel Başkan Seçildi.

Cankaya Kongresi MDD'cilerin kavga çıkarması yüzünden yarıda kaldı.

Aralık. 1969

Cankaya Kongresi yapıldı. Seçim az farkla MDD'ciler kazandı.

Gaziantep ve Denizli Merkez İlçe Kongreleri yapıldı, MDD'cilerin kınanması kararı alındı.



Şubat. 1969

Kanlı Pazar olayı. 6. Filoyu protesto için işçi ve gençlik kuruluşlarına düzenlenen ve T.T.P.'ilerin geniş ölçüde katıldığı yürüyüş ve miting idari makamların müsamahasız tutumlarının da yardımıyla camilerde yığınak yapılmış bir grup tarafından basıldı. Biri T.T.P. üyesi olan 2 kişi öldürüldü. 100'lerce yaralı var.

Mart. 1969

"Anayasa nizamını koruma" kanununun Meclise getirilmesi üzerine yayımlanan T.T.P. bildirisinde "easın tüm olarak bir türlü yürürlüğe sokulmaması olan Anayasamızın belirttiği temel hak ve hürriyetler büsbütün ortadan kaldırılmak istenmektedir. Bu faşist kanunun Meclisten geçmesi, geçerse iptali için T.T.P. bütün olanaklarını sonuna kadar kullanacaktır." denildi.

Mayıs. 1969

Kars, Kutahya, Tekirdağ, Erzurum, Kastamonu'da T.T.P. merkezlerine veye üye ve taraftarlarına saldırılar oldu. Bu saldırı olaylarının çoğunda saldırganların hiç biri yakalanmadı.

Haziran. 1969

T.T.P. Merkez Yürütme Kurulu, iktidardan himaye ve teyvik ile zorbalık ve terör hareketlerinin arttığına belirterek, "bu gidiece Amerikalıların Türkiye'de Yunanistan biçimi otidiri bir idarenin kurulması isteklerini" gerçekleştirme yoluna gireceğini açıkladı.

Temmuz. 1969

Sarıca'da T.T.P. ilçe merkezi tahrip edildi. Gümüshane'de teskilat kurmakla görevli Merkez Yürütme Kurulu Üyesi saldırıya uğradı.

Ağustos. 1969

Gaziantep'te T.T.P. ve yöneticilerini hedef alan bir sergi dolayısıyla faşist bir grup T.T.P. üyelerine saldırı, birkaç saldırgan ve 6 T.T.P.'li adliyeye sevk edildi.

Tuneli'de vailiğin T.T.P. tarafından düzenlenen Halk Oyuncuları Yürütmeunun PIR Sultan Abdal temsiline izin vermemesi üzerine çıkan olaylarda 1 kişi öldü, birçok kişi yaralandı.

T.T.P. il başkanı karakolda dövüldü ve gözaltına alındı.

Antalya'da T.T.P. adayları saldırıya uğradı, arabaları tahrip edildi.

Eylül. 1969

T.T.P. seçim bildirisinde, Parti'nin, tam bağımsızlığı bütün meselelerin çözümlü için şart saydığı, Anayasa'da tanıman hak ve hürriyetlerden bütün vartıştağları istasam yararlanmasını için mücadele edileceği, T.T.P.'in NATO'ya, CENTO'ya, İkili anlaşmalara ve Ortak Pazarla kesinlikle karşı olduğu belirtildi.

Ekim. 1969

Kastamonu - Tosya ilçesinde düzenlenen açık hava toplantısı saldırıya uğradı. T.T.P. üyeleri dövüldü.

Ekim. 1969 seçimlerinde T.T.P. oyları % 37 oranında düştü.

T.T.P. adayları 238.741 oy aldılar.

T.T.P. Çarşamba İlçe binası seçim gecesi bombayla havaya uçuruldu.

(Kasım. 1969

Genel Yönetim Kurulu'nun, seçimden sonraki ilk toplantısında Genel Başkan Mehmet Ali Aybar başkanlıkta çekildi. Mehmet Ali Arslan Genel Başkan Seçildi.

Cankaya Kongresi MDD'cilerin kavga çıkarması yüzünden yarıda kaldı.

Aralık. 1969

Cankaya Kongresi yapıldı. Seçim az farkla MDD'ciler kazandı.

Gaziantep ve Denizli Merkez İlçe Kongreleri yapıldı, MDD'cilerin kınanması kararı alındı.

T.T.P. Genel Yönetim Kurulu toplandı. M. Ali Arslan Genel Başkanlıkta istifa etti, Aybar ve bazı taraftarları Merkez Yürütme Kurulu ve Genel Yönetim Kurulundan da çekildiler. İstifa eden Genel Başkan yerine Şaban Yıldız Genel Başkan oldu.

Genel Başkan yeni ül dolayısıyla yayımlandığı mesajda Eğemen sınıfların partilerinin emekçi halkımız tarf düzen olumsuz iutum ve davranışları karşısında kararsızlığa düşmeye mahal yoktur. Çünkü emekçi halkımız, geliştiğimiz gün geçtikçe bilinçlenip haklarına sahip çıkmaya, daha da önemlisi, işçi sınıfımız Türkiye'nin politik hayatında etkin ve bilinçli bir güç olarak anti - emperyalist, demokratik ve sosyalist mücadeleyi bir bütünük içinde yürütmeye başlamıştır. 1970 yılı Türkiye'deki sosyalist hareketin birleşme ve gelişme yılı olacaktır. Mutlu yarınlar emekçi halkımızın, zafer sosyalizmindir, dedi.

Ocak. 1970

Zonguldak İl Kongresi yapıldı. MDD'ciler Ankara'dan gelen ekip-leri ile yaptıkları bütün çalışmalara rağmen Zonguldak'ta yeniliğe uğradılar.

Bir süredir toplanamayan Genel Yönetim Kurulunda istifa edenlerini yeriyedelekler doldurularak yapılan seçimler sonunda Aybar'a karşı grup üyeleri Genel Sekreterliklere ve Merkez Yürütme kurulu üyeliğine getirildiler.

Meclis'te, bütçe tasarı, AP başkanına karşı çıkan bir grup AP'li milletvekillerinin de muhaliflerle birlikte oy kullanması sonucunda reddedildi.

Hammaddede darlığı yüzünden binlerce işçi işten çıkartıldı.

Mart. 1970

Türkiye İşçi Partisi bazı partilere bütçeden ödenek verilmesini öngören kanun hakkında Anayasa mahkemesinde iptal davası açtı. İzmir Merkez İlçe Kongresi yapıldı. MDD'ciler kongre sırasında kavga çıkartmalarına rağmen seçimleri kaybettiler.

Nisan. 1970

İstanbul İl Kongresi yapıldı. Genel Sekreter Boran'ın kongrede yaptığı konuşmada Türkiye İşçi Partisi'ne bu gün parti örgütünü ayakta ve parti hareketini sosyalist dünyada tutma mücadelesinde vermektedir. Türkiye İşçi Partisi'nin parçalaması, tasfiye olma hareketleri ve bu maksatla yapılan kaba kuvvet gösterileri ve saldırılar, yalnız işçi sınıfının politik hareketine, sosyalist harekete zarar vermemekle kalmaz, tüm demokratik ve anti - emperyalist hareketlere zarar verir. Unutulmamalı ki, dününan her yerinde ve her zaman faşizm önce işçi sınıfı partisine darbe vurur. İşçi sınıfının politik örgütü ortadan kaldırıldıktan sonra, vurulma sırası tüm demokratik hak ve hürriyetlere, ileri hareket ve örgütlere gelir, dedi.

Parti üyesi olmayanların delegelerin arasında büyük ölçüde karışığı ve delegelerin devamlı bakış altında tutulduğu, delege ve hatta üye olmayanların söz alıp konuşulduğu, oy verildiği kongre MDD'ciler tarafından kazanıldı. MDD'ciler kongrede açığı T.T.P.'i ele geçiremezler, söz yok emekçi amaçladıklarını belirttiler. İstanbul kongresinden sonra toplanan Merkez Yönetim Kurulu, "kongrelerin yapılmasını engelleyici faaliyetleri önlemek ve kongrelerin düzenli bir şekilde salimen yapılmasını temin etmek maksadıyla kongrelerin delege, but kuralı üyeleri ve kongrenin güvenliğinin sağlanabilmesi görevlendirilmiş partililerden başkalarına kapalı olmasını ve kongrelerde ancak delegelerin üst kurullar üyelerinin söz alıp konuşabileceklerini" kararlaştırdı.

Ayrıca yayımlanan bildirisinde :

Artık maskeler düşmüştür; niyet ve maksat açık bir parola ile ortaya konuşmuyor: Ya T.T.P.'i ele geçirecek, ya da yoketmek. O zaman da yapacakları İş Partisi bir işçi ve emekçi sınıflar partisi olmaktan çıkarıp yozlaştırmaktır ki, bu da sonuçta Partiyi yıkmak demektir. Türkiye İşçi Partisine bence hiç, bunca saldırı nedendir? Çünkü T.T.P. bütün dünya ve yurt sorunlarını işçi ve emekçi sınıflar açısından gören, değerlendiren ve çözüm yolları arayan tek partidir. Örgüttür. Çünkü T.T.P. işçi sınıfı ile müttefik ve destekleyicisi emekçi sınıflar bilinçlenip örgütlenerek ülkenin politik hayatında etkin bir güç haline gelmeden, giderek iktidara geçmeden Türkiye'nin açmazlarını çıkarıp çözümlenemeyen savunan tek politik örgüttür, denildi.

T.T.P. Karş il başkanı T.T.P. İlçe Kongresini yamak üzere gittiği İğdir'da polis tarafından dövüldü ve işkenne edildi.

Haziran. 1970

"Yeni seçtiklerimiz kanununu protesto etmek üzere İstanbul'da 15-16 Haziran olayları adıyla bilinen büyük işçi gösterisi yapıldı, Sukiyonemtilan ilanı edildi.

T.T.P. Genel Başkan Millet Meclisinden geçen sendikalar kanununu tasarı ile ilgili olarak basına verdiği demeçte: "Milletimizin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal çöküşü çözmek üzere

hükümetin çeşitli bank ve serbask tedbirleri getirmeyi planladığı, ni biliyoruz. Bu tedbirlerin biri olduğuna daha önce işaret etmiş olduğumuz yeni sendikalar Kanunu, Türkiye İşçi Partisi dışındaki bütün partilerin eblirliyle ve süratle Milletinden çıkması bunlunyor. Bu gösterileri ki, hakim sermayedar sınıfların en başta gelen kaygıları işçileri daha çok sömürmek, kârlarını daha çok artırmaktır. Bu maksatla işçilerin devrimci sendikalarda örgütlenmeleri imkânsız kılınmıştır... devrimci işçi sendikalarının ve işçilerin girttikleri protesto ve direnme hareketini T.T.P. olarak tamamıyla destekliyoruz. ... Partimiz, Anayasamıza aykırı olduğuna hiç bir şüphe bulunmayan bu kanunun iptali için, kesintisiz, kesinleşmez Anayasa mahkemesine başvuracağız ediyor, dedi.

Kanunun hemen tüm maddelerinin iptali istemiyeli Anayasa Mahkemesinde dava açıldı.



Temmuz. 1970

T.T.P. Genel Başkanı, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a İstanbul, Kocaeli bölgesindeki işçi direnişini, GüneyDoğu Anadolu'daki komando hareketlerini ve gençlik olaylarını ele alarak Türkiye'deki genel bulunumun bir tahliini ve alınacak zorunlu tedbirler konusunda önelirlerini kapsayan bir muhtıra verdi.

Eylül. 1970

Ankara il kongresi yapıldı. Kongre sabahı saat 8.30 da il kongresinin yapıldığı yere gelen MDD'ciler işçeri girmek istidiler. Delege-lerin başkasının işçeri giremeyeceği bildirilince taşlarla saldırdılar. Partililerin direnmesi üzerine kongrenin yapılmasını engel olamayan bu grup Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezini bastı. Parti militanlarının Ankara il kongresinde bulunmasından istifade ederek işçeri girdiler. İşçeri bulananları hırpaldılar, bazıları dövüldü. Tele- fon hattını kestiler, birtakım eşyalar alarak gittiler. T.T.P. Ankara İl Kongresi kabul ettiği bildirisinde: "T.T.P. Ankara il kongresi, her iki sapma karışısında başarılı bir mücadele veren sosyalistleri, küçük burjuva ideolojisi Parti'den sökülüp çıkarmaya ve bilimsel sosyalizmin ilkeleri şüğünde Partiyi gücündirmeye çağırır, bu görevin Türkiye'de sosyalist iktidarı kurma mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olduğuna ilan eder, dedi.



Ekim. 1970

T.T.P. 4. Büyük Kongresi toplandı. 4. Büyük kongre Türkiye'de sosyalist hareketin yeni bir derlenip, toplanmasını sağlama görevini girdiğini, Parti'nin bütün yıkma çabalarına rağmen işçi sınıfı ve emekçi sınıflar içinde köklü bağları olduğunu gösterdi.

Kongrede bir varlık gösteremeyeceklerini anlayan MDD'ciler ayrı bir parti kurma hazırlığına girttiler. 4. Büyük Kongre ile aynı günde bir «Kurultay» topladılar. Kurultay fiyasko ile sonuçlandı.

4. Büyük Kongreden sonra toplanan Genel Yönetim Kurulu, Genel Başkanlığa Behice Boran'ı seçti.

Kasım . 1970

Adana'da Bossa fabrikasında işçiler sendika seçme özgürlüğü nedeniyle direnişe geçtiler. Polis fabrikayı bastı. Bir çok işçi çatışma da yaralandı.

T.İ.P. Genel Başkanı bu olayla ilgili olarak verdiği demeçte güvenlik kuvvetlerinin işçiyeye karşı tutumunu kinadı.

Ocak . 1971

T.İ.P. «Faşizme Hayır» kampanyası açtı.

Genel Başkan Doran'ın basın toplantısıyla açılan kampanya boyunca, 10 bin afiş asıldı ve 525 bin bildiri dağıtıldı. İstanbul'da bir kapalı salon toplantısı düzenlendi. «Faşizme Karşı Birleşelim» bildirisinde şu görüşler yer aldı: Yurttaşlar, Demokrasi tehlikededir. Demokrasiye, Anayasal hak ve özgürlüklerimiz her zamankinden daha fazla sarılmamız gereken bir dönemde yaşıyoruz.

İktidar ve iktidar heveslisi öteki güç ve çevrelere, elbirliği ile demokrasiyi boğazlamak istiyorlar. Bu isteklerine gerekçe olarak da gençlik olayları ile demokratik hak ve özgürlükleri gösteriyorlar. Baskı ve şiddet tedbirleri almak gerektiğini söylüyorlar. Ancak aralarında bunun nasıl yapılacağı konusunda bir anlaşmazlık var.

Bir kısmı Meclisi feshetmeyi, seçimleri bir kenara bırakmayı, üniformalı bir idare kurmayı amaçlıyor. Diğerleri, üniformalı bir idareye ihtiyaç olmadığını Meclis'ten bazı kanunlar çıkararak, bir baskı ve zulüm idaresi kurmanın daha uygun olacağını söylüyorlar. Yani Üniformasız faşizmi demokrasi diye yutturmak istiyorlar.

Aslında her iki durum da demokrasinin yok edilmesi demektir. Çünkü demokrasi işçiler ve öteki çalışan yığınlar, hak ve özgürlüklerine sahip iseler, bunları serbestçe kullanabiliyor iseler vardır. Meclisler devam etse de, çok sayıda siyasal parti olsa da, seçimler yapılsa da eğer halkın hak ve özgürlükleri kullanması yasaklanmışsa ya da esaslı kısıntılara uğramışsa demokrasi yok olmuştur demektir.

Büyük kongre kararları uyarınca Parti içi eğitim için seminerler düzenlendi. Parti Gazetesi adı altında parti içi eğitimi ve partili üyelerin bilinç düzeyini yükseltmeyi amaçlayan 15 günlük bir süreli yayın çıkarılmaya başlandı.



Şubat . 1971

Amasya İl Başkanı, Genel Yönetim Kurulu yedek üyesi Şerafettin Atalay öldürüldü. Turhal'da ilçe başkanının yolu kesildi. Sarız ilçe başkanının dükkanının kapısına dinamit kondu.

Mart . 1971

T.İ.P. Genel Başkanı son banka soygunları ve sağcı gerici örgütlerin Antep - İslahiye ve Hatay - Kırıkhan'da giriştiği kanlı saldırılar üzerine verdiği demeçte: Biz hükümetin acz içinde olduğu görüşünde değiliz. Hükümet kısmen kendisinin yarattığı veya yaratılmasına gözyumduğu bu olayları, ülkede bir baskı ve şiddet ortamı yaratılması, ilerici, demokratik, sosyalist akım ve güçlerin sindirilmesi için kullanılmaktadır dedi.

12 Mart Muhtırası verildi.

Ankara savcılığının Parti hakkında kovuşturmayla başlaması üzerine yayımlanan bildiriye Partimiz Anayasa dışı yeni bir tertiple karşı karşıyadır. Ve bu tertip, Adalet Bakanı çevresindeki Ankara savcısı tarafından tezgahlanmıştır dendi.

Cumhurbaşkanı Sunay'ın mesajı ile ilgili olarak Merkez Yürütme Kurulu yayınladığı bildiriye :

Cevdet Sunay 15. Mart . 1971 mesajında «... bütün vatandaşlar ve sorumlu kuruluşlar arasında inanç azlığına, tutum ve davranış ayrıklılığına ve bunların sürdürülmesine bundan böyle asla müsamaha ve tahammül edilmeyecek» demekle bir kaleme Anayasayı ortadan kaldırmış, en açık ve kesin şekilde bir faşist yönetimin savunucusu olduğunu şüpheye yer bırakmayacak surette ortaya koymuştur. Çünkü böyle bir beyan Anayasa'nın siyasi partilere, fikir, görüş, inanç özgürlüklerine ilişkin hükümlerine taban tabana aykırıdır. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın bu mesajına T.İ.P. kesinlikle karşıdır. dedi.

Nisan . 1971

T.İ.P. sorumluları hakkında iki neşren hakaret davası açıldı. Genel Başkan, Başbakan Nihat Erim'e bir muhtıra vererek, Türkiye kapitalist gelişme ve sanayileşme sürecinde yeni bir aşamanın eşliğine gelmiş olduğundan, tarımda feodal kalıntıları tasfiye edip kapitalist işletmeciliği ve üretimi geliştirecek bir toprak ve tarım «reformu» yüksek tarım gelirlerinin vergilendirilmesi, vergi kaçakçılığının önlenmesi, dış ticaretin daha bir disiplin altına alınması vb. tedbirler, esasen toplumumuzun objektif tarihsel gelişmesinin gündeminde. Önemli olan bu işlerin hangi siyasi ortamda yapılacağıdır. Hükümetinizin yapabileceği tercih bu noktadadır. Anayasal demokratik hak ve özgürlüklerin serbestçe kullanılabilirdiği bir ortamda mı, yoksa «asayiş ve nizam» parolası altında bunların kısıtlandığı, hafta yokedildiği, burjuvazinin ekonomik ve siyasal egemenliğinin daha açıkça diktacı bir biçime büründüğü bir siyasal rejimde mi söz konusu işlerin yapılması öngörülmektedir? Soru budur. Yukarıda özetlediğimiz olay durum ve gelişmeler bize ikinci yöne yönlendiği izlenimini vermektedir. Bunu ise Türkiye'nin geleceği bakımından son derece sakıncalı hatta tehlikeli bulmaktayız. dedi.

Sıkıyönetim ilan edildi.

Mayıs . 1971

T.İ.P. Genel Yönetim Kurulu yayınladığı bildiri ile Anayasanın «lüks» sayılmasına ve değiştirme isteklerine şiddetle karşı çıktı. Muhtelif illerde bazı T.İ.P. yönetici ve üyeleri tutuklandı.

T.İ.P. Genel Yönetim Kurulunun tutuksuz üyeleri Düzce'de toplanarak yeni kabul edilen sıkıyönetim kanununa karşı Anayasa Mahkemesinde dava açılmasını kararlaştırdı.

T.İ.P. liderleri tutuklandı.

Haziran . 1971

Sıkıyönetim kanunu aleyhine Genel Yönetim Kurulu kararına dayanılarak Anayasa Mahkemesinde dava açıldı.



20. Temmuz . 1971

Anayasa Mahkemesi siyasi partiler kanununun 89. maddesine aykırı hareket edildiği gerekçesiyle Türkiye İşçi Partisinin kapatılmasına karar verdi.

1972

Anayasa Mahkemesi Türkiye İşçi Partisinin başvurusu üzerine sıkıyönetim kanununun bazı maddelerini iptal etti.

1972

T.İ.P. Yöneticileri sıkıyönetim mahkemesince T.C.K. 141. maddesine muhalefetten 12,5 - 15 yıl hapis cezasına çarptırıldı.